

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013-2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Petr Hájek

Vliv drog na školní mládež, prevence a sociální dopady

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Jan Toman

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED STUDIES

2013-2015

DIPLOMA THESIS

Petr Hájek

The effect of drugs on school children, prevention and social impacts

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor:

PaedDr. Jan Toman

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Karlových Varech dne 16. února 2015

Petr Hájek

Vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji panu PaedDr. Janu Tomanovi za cenné připomínky a odbornou pomoc při zpracování mé diplomové práce. Dále také děkuji za trpělivost, kterou se mnou měl při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá problematikou užívání drog na základních a středních školách. Rozebírá tento problém hlouběji a snaží se přijít na účinnou prevenci proti tomuto nezadržitelnému trendu a chování, které se po našich školách v ČR šíří. Dále se tato práce zabývá také sociálními dopady na děti školou povinné, na jejich rodiče a rodinu jako celek. Závěrem je zde praktická část, která se zabývá samotným dotazníkovým šetřením ve školách v Karlovarském kraji a kazuistikou z případů, které se bohužel dějí kolem nás.

Klíčová slova

Drogy, kriminalita, prevence, sociální dopady, zakázané látky, závislost.

Annotation

The diploma thesis deals with the problematics of drug usage in primary and secondary schools. It analyses the problem in details and tries to find out efficient prevention against the untenable trend and behaviour that spreads in the Czech schools. The other parts of this thesis deal with social consequences including children, parents and family in general. The last part is practical. It looks into the situation in Karlovy Vary region schools by the means of questionnaires and casuistics in our environment.

Key words

Addiction, criminality, drugs, prohibited substances, prevention, social consequences.

OBSAH

Úvod	9
TEORETICKÁ ČÁST	
1 Historie drog.....	10
2 Základní rozdělení u nás nejčastěji zastoupených drog.....	13
2.1 Co je droga.....	13
2.2 Konopí	13
2.3 Pervitin.....	17
2.4 Heroin	20
2.5 Kokain.....	23
2.6 LSD	26
2.7 Nové drogy	30
2.8 Nitrožilní aplikace drog a experimenty s drogami.....	31
2.9 Závislost.....	32
3 Vliv drog na školní mládež.....	33
3.1 Trestná činnost páchaná dětmi a mladistvými	33
3.2 Rodina a děti	35
3.3 Prevence	36
3.4 Preventivní opatření pořádané policií ČR.....	38
3.5 Sociální dopady na drogově závislé osoby	43
PRAKTICKÁ ČÁST	
4 Výzkum pomocí dotazníku	46
4.1 Cíl výzkumu.....	46
4.2 Výzkumné otázky - stanovené hypotézy	47
4.3 Vyhodnocení - první skupina dotazovaných respondentů	47
4.4 Souhrn.....	65
4.5 Vyhodnocení - druhá skupina dotazovaných respondentů	66
4.6 Souhrn.....	81
4.7 Souhrnné vyhodnocení obou skupin navzájem.....	82
ZÁVĚR	83
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	85

SEZNAM HOVOROVÝCH A SLANGOVÝCH NÁZVŮ DROG.....	87
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	88
SEZNAM PŘÍLOH.....	90

ÚVOD

Předložená diplomová práce se zabývá jednou z nejožehavějších a nejdiskutovanějších oblastí, kterou je problém zneužívání návykových látek a s tím související prevencí drogové problematiky na základních a středních školách. Toto téma jsem si zvolil proto, že tato problematika je mi vzhledem k mému zaměstnání velice blízká a v současné době také moje děti navštěvují základní školu a není mi lhostejné, aby se mohly k drogám na škole dostat.

Pracuji jako detektiv odboru obecné kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování krajského ředitelství policie Karlovarského kraje. Zde vykonávám funkci komisaře, kdy mám přiděleny dvě problematiky, a to problematiku TOXI, kde se zabýváme společně s dalšími kolegy drogovou trestnou činností v Karlovarském kraji a dále problematiku požárů, výbuchů a nástražných výbušných systémů. V průběhu mého zaměstnání, kdy je mou hlavní náplní odhalování drogové kriminality jako je distribuce, výroba a přechovávání drog, se dostávám do styku s osobami všech věkových kategorií, ale hlavně osobami mladšími osmnácti let, které páchají mimo jiné různorodou trestnou činnost krádežemi počínaje a násilnou trestnou činností konče. Tito lidé ve většině případů páchají trestnou činnost pod vlivem omamných a psychotropních látek nebo jiných zakázaných látek, na které pamatuje náš trestní zákoník. Řada z těchto výše uvedených lidí si myslí, že ve většině případů jsou beztrestní, když požijí drogu, která je při páchání trestné činnosti ovlivnila. U většiny těchto pachatelů, ale i žáků a studentů škol, je malé právní vědomí o tom, co mohou a co je státem zakázané. Při užívání těchto zakázaných látek a drog jsou mnohdy tyto lidé agresivní vůči svému okolí, a také mezi sebou, kdy pro drogu jsou schopni udělat cokoli, aby ji získali.

Tento problém, který se týká každého z nás, není možné celý popsat a obsáhnout v této diplomové práci, ale snahou je částečně přiblížit hlavně problém užívání drog na školách jak základních, tak i středních, dále pak prevenci proti drogám na všech typech škol a také sociální dopady na samotné žáky a na rodiny, ve kterých vyrůstají.

TEORETICKÁ ČÁST

1. HISTORIE DROG

V historii o drogách bude přibližně nastíněno, od jaké doby a za jakým účelem se začaly drogy užívat, než se začaly vyskytovat v současné podobě.

„Droga (drug) tento pojem původně označoval "surovinu rostlinného nebo živočišného původu používaná k přípravě léků", dnes je již tento pojem takto chápán jen v určitých odborných kruzích (např. ve farmacii). Podle definice Světové zdravotnické organizace z roku 1969 je drogou "jakákoliv substance, která když je vpravena do živého organismu, může změnit jednu nebo více jeho funkcí". V odborné terminologii jsou od roku 1971 drogy označovány jako "omamné a psychotropní látky (OPL)". Dnes v sobě pojem "droga" zahrnuje více významů. V některých zemích je za drogu pokládáno každé léčivo. V přeneseném smyslu se pojmem droga označuje jakákoliv omamná látka, ať již přírodní nebo syntetická, která se používá k jiným účelům než k léčení (např. v magii, v náboženství, při zneužívání toxikomany), splňující dva následující předpoklady: 1. Musí mít psychotropní efekt (tj. musí mít schopnost ovlivňovat prožívání reality, měnit naše vnitřní naladění, atd.) 2. Měla by vyvolávat závislost“.¹

Drogu lze definovat a charakterizovat jako látku rostlinného, nebo chemického původu, která mění lidské vnímání a chování z běžného stavu na stav, který je různorodý a každý jedinec tento stav po požití různé drogy prožívá jinak. Drogy jsou známy již z historie.

a) Droga – konopí – marihuana - je známa již ze staré Číny, asi 4000 let př. n. l., kdy se jedná o rostlinu, která původně sloužila a byla pěstována v zemědělství za účelem výroby různých lan, nití, rohoží, papíru apod. Také se později začala používat v lidovém, ale i moderním lékařství k utlumení bolesti, zánětů očí, nespavosti, suchého kašle a úplavice. Toto léčení bylo často doprovázeno halucinogenními účinky marihuany. Dále se z této oblasti konopí rozšířilo do ostatních zemí a kontinentů. Hlavní buddhistické směry si konopí cenily jako výborného meditačního prostředku. I

¹ *Encyklopedie psychotropních rostlin. Droga.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.biotox.cz/enpsyro/pj3opoj.html#Droga>

v dnešní době je konopí pěstováno a slouží v medicíně jako lék na různé nemoci, a to především kožní a kloubní.

b) Droga – metamfetamin - pervitin – tato droga byla poprvé syntetizována v Japonsku kolem roku 1888. Do západních zemí se dostala v roce 1929. V druhé světové válce byla zneužívána jak piloty japonských kamikadze, tak německými vojáky jednotek SS a piloty Luftwaffe kvůli vzdálenostem, které litali, neboť bez pervitinu by nejspíše tyto vzdálenosti překonat nedokázali. Nejedná se tedy o tradovaný český vynález, ale jde o drogu převzatou a následně upravenou pro užívání v západních zemích. Výchozí a nezbytná látka pro výrobu metamfetaminu je efedrin, který se v současné době získává z různých léků, nebo jako chemická sloučenina chlor efedrinu. V současné době se jedná o nejvíce zneužívanou drogu v České republice.

c) Droga – opium – tato droga je považována za vrcholek omamných drog vůbec. Už naši předkové věděli, že opium společně s mandragorou dovede vyvolat spánek, jelikož mandragora se používala proti bolesti a nechvalně známým analgetikem všech dob je morfin z máku setého. Sumerové používali opium již kolem roku 4000 před Kristem. V řecké mytologii patřil mák setý Thanovi – bohu smrti, Hypnovi – bohu spánku a Morpheovi – bohu snění. Tato droga se dodnes zneužívá, kdy největší výrobci této drogy jsou v Afghánistánu, Bolívii a Peru. Zde se nacházejí obrovské makové plantáže určené právě jen k výrobě opia a obchodem se odtud opium dostává do celého světa.

d) Droga – kokain – jedná se o drogu, která se vyrábí z keře koka pěstovaného od pradávna. Jde o keř podobný naší trnce, která má tuhé a velké listy. Už z doby Nazků jsou známy její povzbudivé účinky, tj. kolem roku 500 po Kristovi. Do 10. století se koka hojně užívala v Andách na vrcholu rozkvětu kultury Inků. Šamani pomocí rostliny koky vyvolávali stavy, které se podobaly určitému transu a ve spojení s touto drogou viděli duchy. Do Evropy se koka dostala díky conquistadorům, kteří šířili nadnesené účinky této rostliny. Nastala i myšlenka, že by se koka mohla stát náhražkou stravy jako takové a lidé by mohli vydržet i měsíc bez jídla. Dále se z koky vyráběly různé pastilky a nápoje jako víno či v USA sirupový nápoj COCA-COLA, přičemž tento nápoj jako takový vynalezl lékárník John S. Pemberton z Atlanty ve státě Georgia. Tento nápoj ve svých počátcích obsahoval výtažek z keře koky. Posléze byl tento nápoj přejmenován na COCA COILA. Jedním z prvních, kdo začal s kokou experimentovat, byl i Sigmund Freud. Ve své nadšené zprávě „ÜBER COLA“ z roku 1884 píše: *Již pár minut po požití*

kokainu člověk pociťuje náhlou rozjařenost a lehkost. Rty a patro zůstávají mírně necitlivé a nakonec se v těchto částech rozlije pocit tepla. Dnes se v případě kokainu jedná o drogu, která je drogou bohatých, kdy se pořádají kokainové večírky a platí se za tuto drogu nemalé finanční prostředky.

Dále se jedná také o drogy rostlinného původu, jako např. lysohlávky – houbičky či různé těkavé látky, barbituráty apod., které se také zneužívají již několik stovek až tisíců let. V této práci však není dostatečný prostor k tomu, aby zde byly všechny známé drogy vyjmenovány a popsány od jejich počátku až po současnost. Základní rozdělení drog dostupných v České republice je výše uvedeno, včetně jejich historie až do současnosti i s původním účelem užívání.

e) Droga - **heroin** – původ výroby a obchodu s heroinem by se mohl datovat k obchodům s opiem mezi Velkou Británií a Čínou koncem 18. století. Název této drogy vznikl pravděpodobně z německého slova heroisch – heroický, jako ochranná známka. V tomto případě se jedná o drogu, která byla v devatenáctém století prodávána jako nenávyková náhražka morfinu a jako dětská medicína proti kašli. Při pozdějším zjištění vyšlo najevo, že heroin jako lék se v játrech metabolizuje na morfin, který měl do té doby nahrazovat a být šetrnější pro lidi závislé na morfinu. Například v USA byl prodej heroinu přísně kontrolován a kolem roku 1924 byla jeho výroba a prodej zcela zakázány. Tato droga je velmi návyková již po prvním užití. Velmi rychle si získává u narkomana pocit závislosti a nutnost postupného zvyšování dávek a zkracování intervalů užití. Jejím užíváním může nastat smrt z předávkování. Jako náhražka této drogy slouží v současné době lék subutex.

2. ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ U NÁS NEJČASTĚJI ZASTOUPENÝCH DROG

2.1 Co je droga

Není známa jednoznačná definice pro pojem „droga“, která by vystihla všechny složitosti tohoto nechvalně známého fenoménu.

Jak uvádí Wikipedie, *„Drogy jsou usušené nebo jinak konzervované rostliny, živočichové, jejich části nebo produkty jejich metabolismu. Pojmenování pochází z nizozemského slova droog = suchý, vztahující se k vysušenému stavu zboží. Oklikou přes jiné jazyky toto slovo získalo druhotný český význam škodlivé návykové látky, s nímž se nejčastěji setkáme v kriminalistice a v senzacechtivých médiích. V důsledku toho vznikla nežádoucí situace, kdy tento hostující, negativní význam slova droga není v češtině vůbec logicky vymezen, a závisí hlavně na médiích a zákonných vyhláškách. Přeneseně se též jako "droga" někdy označují i jiné zdroje motivace - pro muzikanta může být drogou publikum, pro sportovce vidina medaile atd.*

Soubor všech chemických součástí drogy tvoří obsahové látky drogy (hlavní, vedlejší, balastní). Účinné látky se zpravidla hromadí v orgánu, který se používá jako droga. Droga je obecné označení původně používané pro sušené části rostlin a živočichů, nebo jejich výměšky, prodávané a používané jako léčivo“.²

2.2 Konopí

V současné době je ve veliké oblibě, hlavně u mládeže, užívání konopí, neboli marihuany, která mimo jiné obsahuje látku THC, která je nedílnou součástí této rostliny. Tato droga se pěstuje v současné době v hydroponních pěstírnách, které jsou zcela

² Wikipedia.cz. Droga. [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Droga>

uzavřené a tepelně izolované. V těchto se pěstuje velmi kvalitní konopí, které má vysoký obsah THC – tetrahydrocannabinol. Rostliny se zde hnojí kvalitními hnojivy, pravidelně se zaštipují, zalévají a výnosy z těchto velkopěstíren konopí jsou řádově v milionech korun.

Je známo několik druhů rostlin konopí, kdy mezi tyto patří např.

„*Cannabis sativa* LINNÉ 1737, *Cannabis Lupulus* SCOPOLI 1772, *Cannabis indica* LAMARCK 1783, *Cannabis foetens* GILIBERT 1792, *Cannabis eratica* SIEVERS ex PALLAS 1796, *Cannabis macrosperma* STOKES 1812, *Cannabis generalis* KRAUSE 1905, *Cannabis americana* HOUGHTON et HAMILTON 1908, *Cannabis gigantea* CREVOST 1917, *Cannabis ruderalis* JANISCHEWSKY 1924, *Cannabis pedemontana* CAMP 1936, X *Cannabis intersita* SOJAK 1960.

Podle novějších zkoumání a průzkumů polí působení dřívějších botanických autorit Richarda E. Schultese a Williama Embodena jsou jen tři Taxa valide; tím má konopí tři druhy:

1. *Cannabis sativa* LINNÉ 1737

Rostliny rostou velmi vysoké (až 4m), mají silný, vláknovitý stonek, jsou jen velmi málo rozdvojeny a mají řidší listoví. Obsah psychoaktivních působících látek je velmi nízký, mnohdy se vůbec nevyskytují.

2. *Cannabis indica* LAMARCK 1783

Rostliny jsou nízké (do 1,2m) a velmi husté, stonek není tolik vláknitý, jsou silně rozdvojeny a mají velmi husté listí. Obsah psychoaktivních působících látek je velmi vysoký.

3. *Cannabis ruderalis* JANIS CHEWSKY

Rostliny jsou velmi malé (60 cm), mají tenký, slabě vláknovitý stonek, nejsou téměř vůbec rozdvojeny a listoví není příliš husté, oproti tomu listy jsou poměrně velmi velké. Obsah působících látek není ani nízký a ani vysoký.

Všechny druhy konopí jsou dvoudomé, to znamená, že vytváří samičí a samčí rostliny. Samičí rostliny jsou zpravidla menší a méně rozvojené nežli samčí. Dochází ovšem také k obojakým útvarům. Z hlediska kulturního jsou samičí rostliny mnohem důležitější. Vytvářejí pevnější vlákna a více psychoaktivních látek, stejně jako výživných semen.

Původně bylo konopí přiřazováno do řádu Urticaceae (kopřivovité). Konopí patří ale podle novějších výzkumů do řádu Cannabaceae (konopné), čeledi Moraceae (morušovité). Nejblížejším příbuzným konopí je chmel *Humulus lupulus*, který přináleží ke stejné rodině jako Cannabaceae. Další příbuzní doposud nebyli ještě popsáni.

Je možné, že se ony tři druhy konopí vyvinuly na základě pěstění a selekce člověkem. V dějinách konopí rozlišuje Schultes tři fáze: divokou formu, kulturní formu a zdivočelou formu³.

Chemie a farmakologie - konopná rostlina vytváří v různé míře s rozdílnou koncentrací působících látek pryskyřici, která je vylučována především na samičích květenstvích, ovšem je ji možno najít rozdílně roztroušenou na všech ostatních částech rostliny s výjimkou semen a kořenů. Chemické složení pryskyřice je mezitím již velmi dobře známé. Čistá pryskyřice (hašiš) obsahuje čtyři hlavní komponenty, Cannabinoidy D¹ – Tetrahydrocannabinol (THC) se třemi variantami, ze kterých dvě vznikají teprve ukládání pryskyřice jako artefaktu, Cannabidiol (CBD) a Cannabinol (CBN). Tyto látky jsou zodpovědné za psychoaktivní působení konopí. Dále jsou objasněny struktury dalších asi 30 Cannabinoidů se slabším nebo žádným psychoaktivním působením. Navíc se v pryskyřici vyskytují ještě éterické oleje (Caryophyllen, Humulen, Farnesen, Selenin, Phellandren, Limonen), různé cukry, flavonoidy (Cholin, Trigonellin, Piperidin, Betain, Prolin, Neurin, Hordenin, Cannabisavitin), stejně jako chlorofyl, které jsou pro psychoaktivní účinky bezvýznamné.

Působení konopí na lidský organismus - THC způsobuje účinnou dávkou 4-8 mg (odpovídá přibližně jednomu jointu s 0,5 g hašiše nebo 1 gramu marihuany) „asi tři hodiny trvající stav omámení, který je charakterizován pocitem oddělenosti, která umožňuje meditativní ponoření nebo oddání sensorickým stimulům. Všeobecně

³ MIOVSKÝ, Michal. Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium. 1. Vyd. Praha: Grada, 2008, 533 s. ISBN 978-80-247- 0865- 2

nedochází k optickým a akustickým halucinacím, které mohou nastoupit při požití trojnásobné nebo čtyř až pětinasobné dávky. Subjektivně je zesílena pocitová intenzita při poslechu hudby, pozorování obrazů, při jídle a pití a sexuální aktivitě“⁴

Způsob aplikace - nejobvyklejší formou konzumace marihuany a hašiše je kouření, tedy inhalace splodin kouřením těchto látek. Dým z obou látek obsahující účinné látky dobře proniká přes alveolokapilární membránu do krve. Hašiš se obvykle kouří v malých dřevěných či hliněných dýmkách s malým vnitřním objemem s hustým kovovým sítkem uvnitř hlavičky dýmky, nebo se kouří ve vodních dýmkách. V nich kouř probublává přes vodní lázeň. Marihuana se v dýmce kouří velice zřídka, výlučně převládá balení a kouření marihuanových cigaret. Ty jsou na koncích stočené, aby se z cigaret nevysypala marihuana. Hašišový olej se pro svou vysokou toxicitu samostatně nepoužívá. Těžce závislé osoby si jej přikapávají do dýmky, anebo na cigaretu.

Hašiš a marihuana se inhalují hlubokým nádechem s následným zadržením dechu na několik sekund. Kuřáci marihuany drží cigarety obvykle mezi sepnutými prsty sevřených rukou směrem nahoru, přičemž se nadechují přes štěrbinu k sobě přiložených palců. Tento rituál kouření je charakteristický pro zkušené kuřáky marihuany, kteří se podle tohoto způsobu kouření dají snadno rozpoznat“⁵

⁴ Policie ČR. Konopí. [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupné z:<http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

⁵ MIOVSKÝ, Michal. Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium. 1. Vyd. Praha: Grada, 2008, 533 s. ISBN 978-80-247- 0865- 2

Obrázek č. 1 – droga marihuana.

Zdroj: *Policie ČR. Konopí.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

2.3 Pervitin

Jak je uvedeno na stránkách NPC ČR, patří do skupiny amfetaminů především: *„Metamfetamin (pervitin) patří do skupiny stimulačních návykových látek. Jedná se o skupinu psychoanaleptik, které mají stimulační účinek na centrální nervový systém (CNS). Do této skupiny látek mimo metamfetaminu patří také další budivé aminy, efedrin, efedron, fentermin, fenmetrazin, deriváty amfetaminu a metamfetaminu (MDMA, MDEA, MDA, MBDB aj.) Dále sem patří i „legální“ kofein či nikotin a také anabolické steroidy či amylnitrity.*

Metamfetamin je jednou z nejvíce zneužívaných drog v České republice. V tuzemsku se připravuje konverzí z efedrinu či pseudoefedrinu jako prekurzoru. Metamfetamin, stejně jako amfetamin a jiné deriváty efedrinu a pseudoefedrinu mají stimulační účinky na CNS. Ovšem tyto účinky jsou různé, respektive různě silné. Některé tyto substance jsou součástí kompozitních lékových přípravků s různými terapeutickými indikacemi (např. broncholytika, antitusika, anorektika aj.)

Psychosomatické účinky - intoxikace se může projevit také podrážděností, psychickou labilitou agresivitou či anorexií. Stimulační účinek trvá obvykle 2 až 4 hodiny. Při předávkování se objevuje neklid, neschopnost koncentrace, halucinace, svalové křeče a kardiovaskulární poruchy. Chronický abúzus vede ke ztrátě tělesné hmotnosti, k depresím a psychotickým stavům (stihomamy). Vyvíjí se psychická závislost a tolerance na drogu, přičemž je nutné zvyšovat dávky, aby bylo dosaženo očekávaného efektu po aplikaci tak jako dříve, na začátku drogové kariery.

Po intoxikaci se jedinec projevuje, zvýšeným sebevědomím hraničící až s agresivitou. Ta se projevuje i v běžně prováděných činnostech jakou je například řízení motorového vozidla a to hazardní a rychlou jízdou s nedostatečnou pozorností. Řidiči pod vlivem pervitinu přeceňují své schopnosti k řízení motorového vozidla, stoupá jim sebevědomí a dopouštějí se chyb v různých dopravních situacích a ztrácejí smysl pro realitu. Vlivem mydriázy mají řidiči pod vlivem metamfetaminu zhoršenou reakci na světlo, takže je dána zvýšená možnost oslnění protijedoucím vozidlem.

Způsob aplikace - častý a nejrizikovější je aplikace nitrožilně. Jedná se zejména o způsob aplikace metamfetaminu problémovými uživateli. Méně rizikové způsoby jsou šňupání a i kouření. Zjišťujeme je v poslední době více než dříve zejména mezi začínajícími uživateli. Také mezi příležitostnými uživateli. Byl zaznamenán i způsob aplikace polknutí. Z hlediska „zžitkování“ dávky se jedná však o způsob aplikace „neefektivní“.

Dávky - od obvyklých počátečních dávek pod 100mg denně stoupá se zvyšováním tolerance na 1 i více gramů denně, rozložených většinou do několika aplikací.

Zdravotní a sociální rizika - metamfetamin je typickým příkladem drogy s tzv. neakceptovatelným rizikem. Závislost vzniká pravidelně a poměrně rychle, již po několika týdnech (ze zkušenosti se ukazuje, že prvních symptomů odvykacího stavu si uživatel všimne po 1- 3 měsících denního užívání). Obdobně jako u ostatních látek této skupiny má závislost na metamfetamin složku pouze psychickou a nikoliv i fyzickou, jak je tomu například u opiátů (heroin). Závislost těžce poškozuje osobnost a vede k sociální degradaci včetně kriminality, prostituce apod. jako jeden z možných způsobů

získání finančních prostředků na drogu. Další rizika plynou s nitrožilního užívání (zejména nákaza HIV a viry hepatitid) a z předávkování. Odvykáací syndrom u těžce závislých se projevuje podobně jako u např. heroinové závislosti, vzniká asi po 10 hodinách po poslední aplikaci s maximem 2.-3. den, trvá asi 10 dní. Jeho intenzita závisí na podané dávce. V těžších případech vede k vzestupu tělesné teploty, úporné nespavosti, poruchám řeči, třesům, nechutenstvím a dehydrataci. Vzácně dochází ke kolapsu a úmrtí. Pro odvykáací stav není podstatné, jaká byla forma aplikace metamfetaminu, ale pravidelnost užívání“.⁶

K oběma výše uvedeným drogám, tj. marihuaně a pervitinu, lze uvést, že tyto jsou nejvíce zastoupeny mezi všemi uživateli v ČR. Dále, což je alarmující, jsou tyto drogy zastoupeny nejvíce mezi mládeží, a to již na základních školách. Z poznatků od policistů působících na problematice TOXI je známo, že od šestých tříd základních škol je několik desítek aktivních uživatelů drogy pervitin a řádově ve stovkách případů uživatelů drogy marihuana. Více bude tento problém popsán v praktické části této práce.

⁶ *Národní protidrogová centrála. Návykové látky.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

Obrázek č. 2 – droga pervitin.

Zdroj: *Policie ČR. Pervitin.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

2.4 Heroin

Jak je uvedeno na stránkách NPC ČR, patří do skupiny opiátů především droga **HEROIN**:

„Jeho charakteristika: Heroin byl syntetizován v roce 1874, v roce 1898 jej začala německá firma Bayer prodávat pod jménem „heroisch“, což znamená „silný“. Po léta byl heroin považován za účinný lék pro závislost na morfinu. Pikantní je, že byl z počátku považován za lék s nulovým rizikem závislosti. Chemicky jde o diacetylmorfin, který patří mezi polysyntetické deriváty morfinu. „Obohacení“ chemické struktury morfinu o dvě acetylové skupiny má za následek lepší rozpustnost v tucích a tím i snadnější průnik hematoencefalitickou bariérou, což má za následek silnější „nájezd“, čili „organický“ pocit typický na začátku intoxikace, v anglosaské literatuře tzv. flash.

Acetylové skupiny jsou v organismu rychle odštěpeny a vlastní účinek je zprostředkován morfinem. Zdrojovou látkou pro výrobu bývá morfin nebo přímo opium.

Rozšíření - heroin je řadu desetiletí celosvětově nejrozšířenější drogou této skupiny. Do r. 1994 se v ČR vyskytoval jen sporadicky, od tohoto přelomového roku jeho užívání mnohonásobně vzrostlo. Poměr mezi uživateli heroínu a pervitinu v tzv. skryté populaci v Prze je asi 1:1, v léčebných zařízeních však převažují závislí na heroínu v poměru 3:1.

Dávky - od obvyklých počátečních dávkách pod 100mg denně, stoupá se zvyšováním tolerance na 1 i více gramů denně, rozložených většinou do několika aplikací. Existuje jen velmi malé rozpětí mezi dávkou, která vyvolává intoxikaci a dávkou, která je smrtelná, při stoupající toleranci se toto rozpětí paradoxně ještě zužuje. Snadno tedy dojde k předávkování. Poločas eliminace heroínu (tj. doba, za kterou se množství látky v organismu zredukuje o 50%, jednak přeměnou na metabolity, které mohou být také účinné, dále pak vylučováním) je asi 3-20min, poločas eliminace jeho prvního metabolitu je 2-3 hodiny. Eliminace se děje močí, až 80% může být vyloučeno do 24 hodin a metabolity mohou být zajištěny laboratorním testem až 3 dny po poslední dávce. Relativně krátký eliminační poločas má za následek zkracování doby mezi jednotlivými aplikacemi při rozvoji závislosti (závislý na heroínu si aplikuje látku ve 2-4 denních dávkách a pokud k užití do určité doby nedojde, dochází k rozvoji odvykacího stavu“).⁷

Způsob aplikace heroínu - nejvíce rozšířenou aplikací v případě této drogy je aplikace nitrožilní. Jedná se o téměř 90% uživatelů. Další možností, jak užívat tuto drogu, je forma šňupání, kdy heroin se šnupe buď do jedné nosní dírky, nebo do obou, což záleží na konzumentovi, na co je zvyklý a co mu více vyhovuje. Poté následuje možnost kouření, kdy heroin se inhaluje z aluminiové fólie, která se postupně nahřívá a výpary, které se uvolňují, se následně vdechují. Formami užívání jako je kouření nebo šňupání se droga heroin aplikuje především začátečníky. Zanedlouho pak uživatelé přecházejí na právě již zmiňovanou nitrožilní aplikaci. Dále v těchto případech záleží na druhu drogy

⁷ Národní protidrogová centrála. *Návykové látky*. [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykovye-latky-navykovye-latky.aspx>

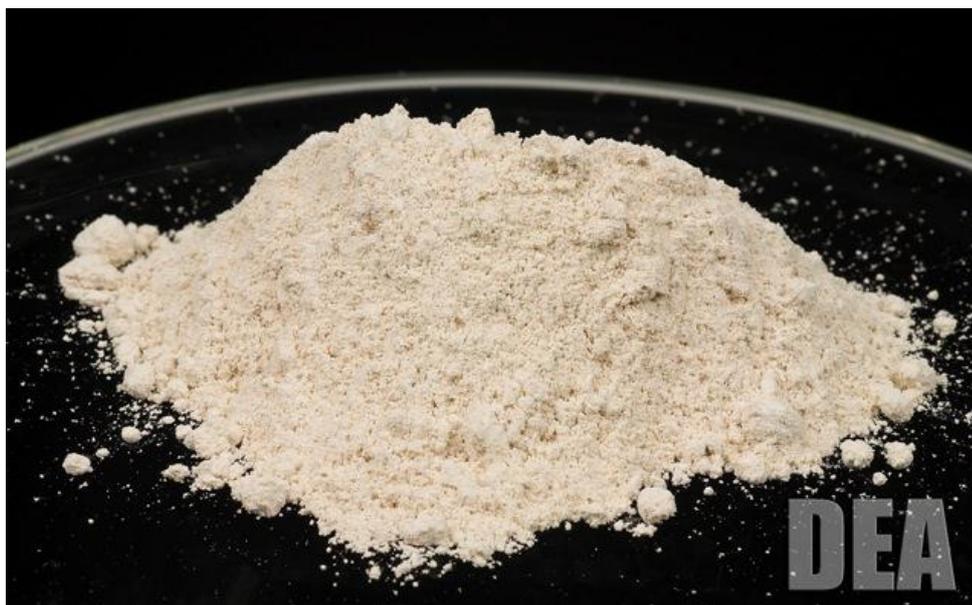
heroin, kdy hnědá forma je spíše vhodná ke kouření z aluminiové fólie, kdežto bílý heroin je zase vhodnější svým složením k nitrožilní aplikaci.

Zdravotní a sociální rizika při užívání heroínu – závislost na této droze vzniká pravidelně a velmi rychle již po několika týdnech užívání. Z praxe se ukázalo, že prvních znaků odvykacího stavu si konzument všimne po 1 – 3 měsících denního užívání heroínu.

U této drogy se jedná o závislost jak psychickou, tak ale i fyzickou. Tato závislost je v takové míře, že vede konzumenta k sociální degradaci, kdy takovýto člověk poté páchá rozsáhlou trestnou činností, především majetkového a násilného charakteru a u dívek se jedná především o prostituci. To vše se děje jen kvůli získání finančních prostředků na heroin. Následně se také objevují rizika jako je možnost nákazou virem HIV a dalšími viry hepatitid při nitrožilním užívání. Toto hrozí i u jiných drog při nitrožilním užívání jako např. při aplikaci metamfetaminu, kokainu apod.

Odvykací fáze pro konzumenta heroínu je tak strašná, že z praxe je známo, že tyto lidé uvádějí odvykací stavy jako něco, co je stokrát horší než chřipka. Odvykací stav provází zejména bolest celého těla, zejména kostí a kloubů, vzestup tělesné teploty, bolení břicha ve velké intenzitě, omezená možnost pohybu, dehydratace, třes a následné psychické problémy jako např. poruchy řeči, halucinace, nespavost apod. Pro samotné odvykání není podstatné, jakým způsobem se heroin do těla dostával, důležitější je to, kolik a jak pravidelně ho konzument užíval. Jestliže se podaří konzumentovi odvyknout od heroínu, tak při znovu aplikaci této drogy musí být opatrný na množství dávky, kterou do těla dostane, jelikož množství, které užíval před odvykací kúrou, může tohoto konzumenta zabít.

Obrázek č. 3 – droga heroin.

Zdroj: *Policie ČR. Heroin.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

2.5 Kokain

Jak uvádějí stránky webnode.cz, o kokainu:

„Historie - kokain je alkaloid jihoamerického keře Erythroxilon koka LAM (Lamarck - koka pravá). Historie užívání koky je velmi dlouhá. Indiánská pověst říká, že první Inka - Manco Kapak, syn boha slunce, přinesl lidem tuto bájnou rostlinu, která "obveseluje zarmoucené, unaveným dává sílu a nasycuje hladové". Pro indiány byla koka především náboženská rostlina. Sloužila také k přemáhání únavy a hladu ve vysokých horách. Žvýkání koky mezi indiány se udrželo až dodnes.

Do Evropy byla koka dovezena v roce 1859. Italský fyzik Angelo Mariani v 19. století přidával koku do vína a prodával jej jako "Vin Mariani". Doporučoval toto víno jako analgetikum, anestetikum, lék proti nechutenství a žaludečním potížím.

Vlastní alkaloid (kokain) byl izolován v roce 1859. Kokain jako lokální anestetikum objevil pro medicínu Sigmund Freud. V roce 1878 začal Bentley léčit kokainem morfinisty, čímž přispěl k rozšíření kokainismu.

Složení - kokain je tropanový alkaloid. Výchozí látkou pro jeho syntézu je aminokyselina arginin. Medicínsky se využívá ve formě Cocainum chloratum, nebo hydrochloricum (bílé, šupinovité, lesklé krystaly bez zápachu, nahořklé chuti a znecitlivující jazyk). Tradičním způsobem aplikace je žvýkání kokových listů, které se v našich podmínkách nevyskytují. Žvýkači denně spotřebují asi 25 - 50 g kokových listů (0,05 - 0,1 g kokainu). Kokain se nejčastěji užívá šňupáním, injekční aplikace je méně častá. Množství přijaté drogy je individuální, pohybuje se od desetin gramu do 20 - 30 g denně.

Kokain je zdrojovou surovinou pro výrobu cracku. Crack (chemicky: forma volné base) se užívá pouze kouřením. Jednorázová dávka bývá 10 - 120 mg. Biologická dostupnost je 20 -30 % při intranasální aplikaci (aplikuje se hydrochlorid), ve formě volné base (CRACK) 6 - 32 %. Mechanismus účinku je podobný jako u jiných stimulantů, totiž blok zpětného vychytávání (reuptake) dopaminu, serotoninu a noradrenalinu do nervových zakončení v mozku. Rychlost nástupu účinku závisí na formě podání. Účinky kokainu trvají poměrně krátce, již po 30 -ti minutách ustupují, poločas vylučování je 0,7-1,5 hodiny (podle užití dávky). Možnost detekce v moči je u kokainu jen asi 3-6 hodin, jeho metabolity lze zachytit maximálně do 3 dnů.

Účinky - nástup účinku se tělesně projeví vzestupem krevního tlaku, zrychlením pulsu, rozšířením zornic (mydriasou), pocením a nevolností. Při prvním užití jsou pocity většinou spíše nepříjemné (srdeční slabost, rozšíření zornic, třes rukou, mrazení, bledost), teprve opakované užívání vede k euforii. Kokainista je veselý, družný, má halucinace příjemného obsahu, dostavuje se touha po pohybu a zvýšeném výkonu. U některých uživatelů se objeví se lenivá snivost spojená s halucinacemi. Stav připomíná hypomanii - intoxikovaný je často na první pohled nápadný přebytkem energie, hovorností často hyperaktivitou až agitovaným neklidem. Dostavuje se euforie, nápadné jsou poruchy chování, vymizení zábrán, vystupňovaný sexuální pud vede k nymfomanickému chování u žen, u mužů také roste chuť, ale často klesá schopnost pud ukojit. Kokain je silné anorektikum (snižuje chuť k jídlu). Anorexie často vede k nápadné, často viditelně nezdravé hubenosti, organismus trpí podvýživou.

Dlouhodobé užívání se děje typicky v tazích, chronická otrava vede k vzestupu tolerance k účinkům euforizujícím, současně se objevují stavy úzkosti, panické ataky,

běžné jsou psychotické epizody paranoidního charakteru (toxické psychosy). Typické bývají tělové halucinace, při nichž má postižený dojem, že je napaden hmyzem. Postižený trpí pocity sledování, které mohou vést až k agresivitě či suicidii. Toxická psychosa po vysazení drogy obvykle bez následků odeznívá. Stává se však, že u disponovaných osob může přetrvávat“.⁸

Rizika užívání drogy kokain – při užívání drogy kokain vzniká obrovská zátěž na srdce a na samotný kardiovaskulární systém. Dále vzniká riziko mozkových a srdečních příhod. Tato droga se především šňupe, takže zde vzniká riziko částečné, nebo úplné ztráty čichu, kdy dále je zde poškozena sliznice, samotná nosní přepážka a místy se mohou objevit i nosní nekrózy, kdy části tkáně odumírají.

Při otravě se objevují křeče po celém těle, stoupá teplota těla a krevní oběh je slabý. Konzument takto otrávený následně umírá kvůli ochrnutí dýchacího centra.

Závislost na kokainu – oproti heroinu, kde je závislost jak psychická, tak i fyzická, má kokain pouze závislost psychickou. Jedná se možná o největší závislost na této droze ze všech jiných drog vůbec.

Odvykání z této drogy probíhá v několika fázích, kdy v první fázi se jedná o dostavující se únavu, spánek trvá až několik dní, kdy tento bývá přerušen náhlou bdělostí a velkým příjmem potravy. Dále se v této fázi dostavují sebevražedné myšlenky, deprese, stav úzkosti. Druhou fází doprovází již po několikadenním odpočinku silná touha po kokainu. I nadále trvají depresivní stavy, konzument je podrážděný a trpí poruchou spánku. Tento stav trvá několik dalších týdnů až měsíců. Ve třetí fázi jsou výše uvedené obtíže již mírnější, deprese pomalu odeznívají, i když je stále konzument prožívá a touha po kokainu pomalu slábne. Tento stav trvá několik dní, popř. týdnů.

⁸ *Webnode.cz. Kokain.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://exitrc.webnode.cz/druhy-drog/kokain/>

Obrázek č. 3 – droga kokain.

Zdroj: *Policie ČR. Kokain.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

2.6 LSD

Jak uvádí Vaněček „*Historie - vražedná droga LSD, přízrak LSD, příběh drogy, nová móda LSD, je jenom pár titulů v časopisech, které mapují období od roku 1966 do současnosti. Co je to tedy za drogu zatracované i nadevše vychvalované LSD?*

Kyselina lysergová byla poprvé syntetizována v roce 1938. Za pět let nato, 16. dubna roku 1943 v laboratořích firmy Sandoz, pracoval chemik Albert Hoffmann s touto látkou opět, a jak uvádí jeho zpráva z 22. 04. 1943, musel přerušit svoji práci pro pocity "podivného neklidu a závratě". Jak uvádí dále, doma se dostavil příjemný stav rauše (opojení) s podrážděnou fantazií. Světlo mu připadalo nepříjemně jasné a při zavřených očích pozoroval fantastické, mimořádně plastické obrazy s kaleidoskopickou hrou barev.

Tento den se stal bodem nula pro látku s názvem Diethylamid kyseliny lysergové - LSD - 25. Jedná se o přípravek mimořádně zajímavých účinků na psychiku,

vyvolávající stav podobný psychózáám. Po objevení těchto účinků se LSD vydalo na poměrně velice bouřlivou pouť na poli psychiatrie, psychologie, filozofie a mýtu.

Ve velmi pohnuté historii této látky se vyskytuje jméno Timothy Learyho, neblaze proslulého profesora Harvardské univerzity, který na sobě experimentálně zkoušel účinky psilocybinu v roce 1961 a na jeho popud provedlo experimentální intoxikace i několik z jeho studentů (z počátku byl sledován čistě terapeutický efekt, tato skutečnost však záhy přestala být tak zcela pravdivou). Správa univerzity reagovala okamžitě po zjištění těchto skutečností vyloučením profesora Learyho z univerzity (1963) a označila ho za propagátora narkomanie. Leary, ačkoli během padesátých let velmi významně zasáhl do vývoje moderní psychologie, se začal věnovat pouze otázce LSD, které ho nesmírně zaujalo svými účinky a byl ve své době označován za "proroka LSD". Během dalších let vytvořil "psychedelický kult", který zcela otevřeně propagoval volné používání LSD (program zahrnoval zlegalizování jak marihuany, tak i LSD). Dr. Leary věřil, že budou-li lidé užívat LSD, stanou se na základě prožitků z intoxikace lepšími a považoval LSD za univerzální "všelék" společnosti. Bohužel však ve své zaujatosti a pod vlivem tehdejšího a bezmezného obdivu k této droze zcela přehlédl nebezpečí, jež sebou nese svévolné nadměrné užívání LSD.

V padesátých letech narostl počet výzkumných pokusů s LSD geometrickou řadou. U nás se problematikou LSD zabývala celá řada významných psychiatrů i psychologů. Dnes je s odstupem času možné říci, že při srovnání tehdejšího stavu výzkumů u nás s některými zahraničními pracemi, většina výsledků zveřejněných ve zprávách o těchto pokusech vysoce korelovala s dnešními nejnovějšími poznatky z této oblasti, což svědčí o kvalitě práce našich experimentátorů.

Díky módní vlně a negativní propagaci ze strany státního aparátu se za poměrně krátkou dobu stala "kyselina" jednou z nejrozšířenějších drog ve Spojených státech. Důvodů bylo hned několik:

- značná dezinformovanost o možných následcích (dočasného i trvalého rázu) na psychiku
- relativně snadná vyrobiteľnosť v provizorních podmímkách
- obrovská propagace, sľubované a proklamované "skvělé" výsledky v "dokonalejším a lepším" poznání sebe sama i světa a jeho smyslu
- propagování vize budoucnosti, v níž LSD "napravuje" lidi a dělá je "lepšími"

Celá vlna hippies byla prodchnuta ideály vzdoru a naděje proti "celému zkaženému světu peněz a komerce," do jejichž rámce LSD zapadlo jako dlouho očekávaný "spasitel."

LSD v ČR - v Praze existují podniky, ve kterých můžete prakticky dvacet čtyři hodin denně dostat LSD. Zejména užívání LSD se dnes stalo módou. Aplikuje se v mnohem menších dávkách, než bývalo zvykem v šedesátých letech. LSD se prodává v aršících s obrázkem, podle kterého je ve slangu droga nazývána například budha nebo sluníčko, překupníci často užívají anglosaského termínu trip. Z aršíku se odtrhávají jednotlivé čtverečky, které jsou perforovány a na každém je nakapána jedna dávka LSD. Trip, tedy jeden čtvereček, stojí dvě stě padesát korun, tedy ne víc než láhev šampaňského v klubovém zařízení. Zatímco láhev vydrží konzumentovi na hodinu až dvě, trip přináší změnu nálady na několik hodin.

Je něco po pŕlnoci, společnost se schází. Image nové drogové vlny spojené s house music se výrazně liší od toho, co tu bylo předtím. Po kokainu - droze přetížených a úspěšných, po marihuaně a domácím pervitinu, který si píchaly v "drogovém doupěti" máničky, přišlo už podruhé po "zlatých" šedesátých letech LSD. Prostředek na povzbuzení, "výletní" droga mladých nevázaných chlapců. Droga, která se cílevědomě tváří vesele a netragicky. "Nejsem vlastně nic víc než taková zvláštní žvýkačka", říká o sobě.

Ti, kteří berou LSD, nemohou pít alkohol, pijí vodu, maximálně džus nebo coca colu, a proto tvrzení, že majitelé klubu o distribuci drog nevědí, není příliš důvěryhodné. Ze vstupného a dvacetikoruny za sodovku by kluby nepřežily.

O LSD se většinou tvrdí, že nejde o návykovou, ale pouze stimulující drogu. Ona jedna "známka" vám vydrží na několik hodin. Problém je v tom, že obsah drogy v jedné "známce" není vždy stejný a ne každý na stejnou dávku reaguje stejným způsobem. Navíc samozřejmě není problém vzít si "známky" dvě nebo více a pak je výlet do nevědomí zaručen.

Kromě toho nebezpečí nespočívá jen ve fyzickém návyku, vyskytl se už i případ psychické závislosti na house music, podobný patologickému hráčství“.⁹

⁹ BULLETIN 2/1997, LSD, Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála - MIOVSKÝ, Michal. LSD a jiné halucinogeny. Boskovice: Albert, 1996, 107 s., [4] s. obr. příloh. ISBN 80-858-3435-9, str. 9,10

Účinky drogy LSD – u běžného konzumenta je zcela dostačující dávka od 50 do 100 gama, kdy 1 gama představuje účinnou látku 0,000001g podávané ústy. Účinky této drogy trvají v závislosti na každém konzumentovi, ale obecně platí, že trvají v rozmezí 8 – 10 hodin.

LSD se dá užívat nitrožilně, kdy tzv. nástup účinků drogy je do 15 – 20 minut, u orálního podání této drogy jsou účinky v rozmezí 30 – 45 minut.

U dávky do 70 gama vyvolá tato droga ve většině případů euforii bez větších známek hlubší otravy. Důležité však je to, že konzumenti si plně uvědomují a kontrolují svůj stav. Také jsou schopni posoudit nastalou situaci, ve které se právě nacházejí a umí se v této orientovat.

Dávka do 200 gama působí na konzumenta velmi silně euforicky a vytváří u tohoto člověka stavy podobné psychózám. Průběh účinků LSD je pro konzumenta v tomto případě již zcela neovladatelný jeho vůlí. Může zde také nastat porucha vědomí.

Při dávce nad 200 gama se u konzumenta dostávají útlumové a depresivní reakce. Zásah do takovéto reakce na lidský organizmus je prakticky nemožný. Objevují se zde rozmanité až neobvyklé psychické problémy. Obvyklou reakcí na tento stav bývá hluboká regrese.

Obrázek č. 3 – droga LSD.

Zdroj: *Policie ČR. LSD.* [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

2.7 Nové drogy

Jak uvádí NPC, „nové syntetické drogy – (NSD) označované také jako designer drugs a legal highs jsou látky, které byly navrženy a syntetizovány za účelem obejít legislativu, která upravuje zacházení s OPL. Prakticky jde o pozměnění chemické struktury drog, které jsou na seznamu OPL s tím, že jsou zachovány psychoaktivní vlastnosti.

Příklady a rozdělení NSD – syntetické kanabinoidy, jedná se o produkty, které obsahují sušenou rostlinnou drť, na kterou je naneseno malé množství syntetických kanabinoidů. Tyto látky mají řádově vyšší účinnost než THC a byli původně připraveny jako potencionální léčiva. Proto jsou jejich akronymy spojeny se jmény vědců a institucí, kde byly připraveny a číselným kódem označeny – příklad: JWH-250 . Dr. John William Huffman.

Kathinony – jedná se o deriváty katinonu, což je účinná látka obsažená v rostlině *Catha edulis* (kata jedlá). Nejznámějším zástupcem je mefedron, který se stal v roce 2010 čtvrtou nejoblíbenější drogou. Známé je několik desítek různých derivátů, které mají podobné účinky. Zachyceno bylo cca 30 různých derivátů katinonu.

Piperaziny – mezi piperaziny patří jednak celá řada léčiv (antidepresiva), tak i derivátů, které se zneužívají pro svoje účinky, které v závislosti na derivátu a užití dávce přechází mezi stimulačními, euforickými až halucinogenními drogami. Často slouží jako náhrada MDMA v tabletách extáze, ve kterých nacházíme směsi různých piperazinů.

Případ Amsterdam – prodej NSD jako sběratelských předmětů. Koncem srpna 2012 uzavřel Krajský soud v Ostravě asi mediálně nejsledovanější případ majitele Amsterdamshopu v Česku Artura Slawomira Kamedula, kterému definitivně potvrdil dvouletý nepodmíněný trest odnětí svobody, vyhoštění z ČR na dobu 6 let a propadnutí více jak milionu korun za trestný čin šíření toxikomanie.

***Shrnutí** – problematika NSD se stala nedílnou součástí drogové scény. Vzhledem k politice Čínských chemických společností a vysokou poptávkou v EU lze očekávat dalších nárůstových variací psychoaktivních látek. Otázkou zůstává, jak se k uvedené problematice postaví samotná EU, respektive jednotlivé členské země. Zda dojde ke sjednocení legislativního postupu, nebo bude každá nová látka posuzována v každé členské zemi EU zvlášť“.¹⁰*

2.8 Nitrožilní aplikace drog a experimenty s drogami

Nitrožilní aplikace drog – jedná se o jev, který je u nás velmi rozšířený a zastoupený mezi uživateli většinou. Ze začátku se jedná o užívání v případě drogy pervitin šňupáním nebo kouřením, ale zanedlouho tento začínající uživatel přechází na nitrožilní aplikaci, kdy tzv. nájezd je daleko rychlejší, droga se stává účinnější a její účinky vydrží uživateli déle. Jedná se o velmi nebezpečný způsob užívání hlavně z hlediska zdraví, kdy při tomto způsobu aplikace drog dochází k devastaci žil, tkání a pokožky jako takové. U tohoto způsobu je veliké riziko předávkování drogou a přenosu nemocí jako např. hepatitida typu B, C, pohlavních nemocí jako např. HIV, syfilis apod. Jedná se převážně o problém, kdy si uživatelé navzájem půjčí injekční stříkačky a jehly, tyto si pravidelně v K – centrech nemění, pohazují je kolem sebe a tímto způsobem ohrožují také své okolí a hlavně děti.

Experimenty s drogami – nejohroženější skupinou uživatelů drog jsou paradoxně experimentátoři, kteří neznají účinky, dávkování a zásady správné aplikace. Z řad experimentátorů pochází velké procento obětí předávkování drogami. Dále se jedná o míchání drog mezi sebou, jako je např. pervitin smíchaný společně s heroinem, kdy tento se nazývá SPEED. U této kombinace drog vzniká ještě větší závislost na droze pervitin, jelikož tuto závislost podporuje právě droga heroin. Všeobecně je experimentování s drogami velmi nebezpečné a mnohdy až smrtelné.

¹⁰ Buletin Národní protidrogové centrály [online].[cit.2015-02-14][vid.2015-02-14] ISBN 1211-8834.Kuchař,M.:Mephedron, droga roku 2010, str. 25,27,28 „Buletin National Drug Headquartes.2010, str. 3,36,37

2.9 Závislost

Dle Evy Češkové je závislost *“progresivní adaptace buněk, nervových okruhů a orgánů jako odpověď na excesivní expozici látky, nová rovnováha fyziologických funkcí jako odpověď na opakovanou nebo kontinuální expozici látky a s tím spojené kompenzační mechanismy.*

Syndrom závislosti je charakterizován:

- 1) silnou touhou získat látku,
- 2) potížemi s kontrolou jejího užívání, tj. postižený látku trvale užívá i přes nebezpečné následky, soustředí se na užívání látky a zanedbává ostatní činnosti,
- 3) zvýšením tolerance,
- 4) rozvojem tělesného odvykacího stavu při nedostatku látky.

Jednotlivé typy závislostí, klinický obraz:

Kategorie podle MKN 10:

- a) poruchy vyvolané užíváním alkoholu,
- b) poruchy vyvolané užíváním ovoidů,
- c) poruchy vyvolané užíváním kanabinoidů,
- d) poruchy vyvolané užíváním sedativ nebo hypnotik,
- e) poruchy vyvolané užíváním kokainu,
- f) poruchy vyvolané užíváním jiných stimulantů (včetně kofeinu),
- g) poruchy vyvolané užíváním halucinogenů,
- h) poruchy vyvolané užíváním tabáku,
- ch) poruchy vyvolané užíváním organických rozpouštědel,
- i) poruchy vyvolané užíváním několika látek a užíváním jiných psychoaktivních látek“.¹¹

Čím více experimentů člověk provedl, tím má větší pocit, že drogu zná a je tak paradoxně utvrzován ve svém pocitu bezpečí. Tento vývoj je velmi přirozený a pozvolný. Velmi často se stává, že narkoman rozpozná svoji závislost jako poslední.

¹¹ SVOBODA, Mojmir, Eva ČEŠKOVÁ a Hana KUČEROVÁ. *Psychopatologie a psychiatrie: pro psychology a speciální pedagogy*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2012, 317 s. ISBN 9788026202165, str. 159-161

3. VLIV DROG NA ŠKOLNÍ MLÁDEŽ

Jestliže drogy, které jsou v ČR nejčastěji dostupné a není problém je sehnat v každém městě, v okrajových částech měst a na vesnicích a působí neblaze na každého uživatele, tak samozřejmě o to více budou působit na mladého člověka, a tím spíše na žáky základních škol a studenty středních škol.

Žáci a studenti užívající tyto zakázané látky, kdy se především v těchto skupinách mladých lidí jedná o užívání drog nejčastěji dostupných a vyhledávaných jako jsou marihuana a pervitin, jsou zpravidla prospěchově a chováním horší žáci než jejich vrstevníci. Není to způsobeno tím, že by měli menší intelekt než ostatní, ale vliv drog na jejich fyzickou, ale především psychickou stránku je obrovský. Zde narážíme na problém, kdy se zpravidla jedná o záškoláctví, ztrátu pocitu povinnosti, kriminalitu, a ve většině případů o předčasné ukončení školy a horší život do budoucna.

3.1 Trestná činnost páchaná dětmi a mladistvými

Jak uvádí Sobotková, „rizikové chování v adolescentním věku je nejvíce zastoupeno právě konzumací alkoholu, kouřením cigaret a zkušenostmi s drogami, zejména s marihuanou“. Dle autorky „je antisociální chování vymezeno problémy s chováním, násilným chováním a majetkovými delikty a obsahuje prvky dysfunkčního vývoje, např. prodej drog pro peníze či návštěva školy po požití psychotropních látek“.¹²

Mládež užívající omamné a psychotropní látky často páchá různorodou trestnou činnost. Jedná se především o majetkovou trestnou činnost, kdy tato začíná drobnými krádežemi po různých obchodních domech, především sladkostí, dále různých kosmetických přípravků apod., kdy tyto jsou lehce zpeněžitelné a za získané peníze lze koupit jednu až několik dávek drogy, kterou ihned po nákupu zkonsumují. Přes tyto drobné krádeže dále jejich trestná činnost na úseku majetku pokračuje většími krádežemi, jako je vloupání do různých objektů a bytů, krádežemi na osobách, podvody

¹² SOBOTKOVÁ, Veronika. Rizikové a antisociální chování v adolescenci. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, 147 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4740-423, str 47, 85

a vloupání do vozidel. Tuto majetkovou trestnou činnost páchají především chlapci, ale neznamená to, že by se tohoto delikventního chování nedopouštěli i dívky. Autor práce byl na několika desítkách případů, kdy se pro trestnou činnost realizovaly dívky a škoda byla mnohdy v řádech stovek tisíc korun.

Od majetkové trestné činnosti jejich trestná činnost dále pokračuje do násilné trestné činnosti, kdy se jedná především o ublížení na zdraví, výtržnictví, ale toto chování a užívání drog je doslova tlačí k loupežím. Je to jejich jednoduchý způsob, jak v poměrně krátkém čase přijít k penězům, aniž by se nadřeli. U těchto lidí se především jedná o loupežná přepadení mladších žáků, kdy jim násilím nebo pod pohrůzkou násilí odcizují mobilní telefony, finanční hotovost a zkrátka vše, co jde zpeněžit. Přijít na takového pachatele není nijak obtížné, i když jsou případy, kdy je zapotřebí nasadit operativně pátrací prostředky, a to především u loupeží, kde jsou odcizeny mobilní telefony. Dále se jedná o mládež, která ještě nedovršila osmnácti let, tzv. plnoletosti, takže na tyto osoby sice trestní zákoník pamatuje, ale jen do poloviny výše trestu.

Co je však zarážející, že počet takto spáchaných trestných činů se zvyšuje a brutalita, kterou tato mládež páchá loupeže, se stupňuje. Mnohdy se jedná o úmyslně spáchané těžké újmy na zdraví. Za vším tímto chováním je touha a snaha získat drogu za každou cenu.

Pokud byla v předchozím odstavci zmíněna trestná činnosti páchaná především chlapci, tak nelze zapomenout na děvčata, která si na drogy vydělávají tím nejstarším řemeslem, které se po celém světě provozovalo, provozuje a asi provozovat bude, čímž je prostituce.

V řadě případů jsou dívky pro získání finančních prostředků na drogy schopny čehokoliv, např. prostituce.

Jen okrajově jsou zde zmíněny paragrafy dle trestního zákoníku II, 2. vydání z roku 2012 platného jako zákon č. 40 z roku 2009, podle kterých se stíhají pachatelé, kteří s drogou manipulují, prodávají, nabízejí, nebo jinak s touto nakládají. Jak uvádí prof. Šámal, „jedná se především o tyto trestné činy:

- § 283 – nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy,
- § 284 – přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy,
- § 285 – nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou, nebo psychotropní látku,

- § 286 – výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu,
- § 287 – šíření toxikomanie,
- § 288 – výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem¹³.

3.2 Rodina a děti

Jak uvádí Bernardová, „jen stěží je možné zveličit dopad, jaký má na zbytek rodiny drogový problém některého z jejich blízkých členů. Vznik drogového problému u blízkého člena rodiny byl často plíživým procesem, který se vyznačoval drobnými, nicméně významnými změnami v jednání, chování a vzezření člena rodiny. Za těmito změnami chování jsou drogy. Postupná vzdorovitost, odtažitost a nesdílnost, častá podrážděnost a neklid, „divný“ výraz očí a splývavá řeč, nevysvětlené odchody, ztrácející se peníze a majetek, **to vše byly známky, které postupně vyústily v podezření, že hlavním důvodem pozorovaných změn chování jsou drogy**“.¹⁴

U žáků dospívajících by měla zajistit především rodina přiměřený dohled, ale také platí, že nejlepší je středně omezující výchova přiměřená jejich věku. Také pro dospívající je důležité rodinné prostředí, ze kterého se učí a berou si sebou do budoucna vzory, které jim budou vyhovovat. Rodiče by měli být připraveni s takto dospívajícími dětmi diskutovat i o velmi ožehavých otázkách jako je sex, návykové látky jako alkohol, kouření, drogy a měli by nechat dospívajícího projevit své názory a pocity, vyslechnout ho a společně přijít na problém a tento odstranit. To ale rozhodně neznamená, že by měli vždy přistupovat na stanovisko dospívajícího. Pořád platí princip prosazování rodinných pravidel, všeobecně uznávaných společenských postojů, chování a jednání. Dospívající by se měl naučit nacházet dobré alternativy k návykovým látkám.

Bohužel je řada rodičů, kteří svoji roli v rodině nezvládají a nezvládnou. Je hodně příkladů z praxe, kdy rodiče nevěděli a nechápali, co ta droga s těmi dětmi udělá, jak na ně působí a rozhodli se zcela špatně, kdy si účinky drogy sami na sobě

¹³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xvi, 1450 s. Velké komentáře. ISBN 978-807-4004-285, str. 2860 – 2917

¹⁴ BARNARD, Marina. *Drogová závislost a rodina*. Vyd. 1. Překlad Jiří Bareš. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2011, 202 s. ISBN 978-807-3873-868, str 30, 31, 32

vyzkoušeli. Poté následovalo to, co bylo nevyhnutelné. Rodič, nebo oba rodiče začali také užívat drogy, aniž by se dopředu s někým poradili nebo prodiskutovali problém a vyhledali odbornou pomoc. I v Karlovarském kraji je známo několik takovýchto rodin, kde jsou jak děti, tak i rodiče závislí na drogách. To má samozřejmě dopad na celou rodinu jak po stránce intelektové, tak vztahové a hlavně ekonomické. Rodina se pomalu rozpadá, děti jsou umisťovány do různých ústavů a rodiče jsou podle zákona stíháni za ohrožení mravní výchovy dětí, opatřování návykových látek apod.

Úryvek z knihy „**Drogová závislost a rodina**“

„Poznala jsem to podle toho, jak vždycky máma prostě vytuhla, seděla na gauči a pak vytuhla a nedala se vzbudit, a oči měla tak divně...a jak mluvila. Jak zněla a vůbec. A vůbec, jak se chovala. Byla najednou divná, nefungovala, nebyla jako dřív. Byla jiná...

Táta mi vždycky říkal, ať nechodím do obýváku. Mě to ...štvalo, že nechce, abych byla s ním. A pořád jsem se ptala mámy. Jak to, že mě táta nechce pustit do obýváku? To mě jako nemá rád, nebo co? A táta přišel a s mámou mi řekli, že bere drogy...a já šla do pokojíčku a prostě jsem začala brečet“.¹⁵

3.3 Prevence

Prevence je jednou z důležitých zásad, jak předcházet nežádoucímu chování v ranné dospělosti u dětí. Jde zejména o ochranu, pokud je to jenom trochu možné, děti před nezákonným chováním jako je záškoláctví a s tím spojená jejich kriminalita a užívání omamných a psychotropních látek.

Také v rámci působnosti a s ohledem k přidělené problematice TOXI jsou prováděny přednášky o drogách, užívání drog, prevenci proti drogám a různé semináře

¹⁵ BARNARD, Marina. Drogová závislost a rodina. Vyd. 1. Překlad Jiří Bareš. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2011, 202 s. ISBN 978-807-3873-868, str. 98, 99

jak ve školských zařízeních v rámci Karlovarského kraje, tak i mimo tyto zařízení. Přednášející jsou zváni tak, jak to různým školám a organizacím vyhovuje.

Jak je uvedeno v knize Mezinárodní standardy prevence užívání drog, „v období mladšího školního věku tráví děti již stále více času mimo rodinu, nejčastěji ve škole, a mezi svými vrstevníky. Rodina nicméně nadále zůstává rozhodujícím socializačním činitelem. Současně s tím však rovněž posiluje role školy a dalších výchovně – vzdělávacích zařízení a vrstevnických skupin“.¹⁶

Dále jak uvádí Šejvl, „užívání návykových látek ve školách a školských zařízeních je nesnadným tématem jak pro pedagogy a pedagogické pracovníky, tak i pro rodiče a zákonné zástupce dětí. Informace z této oblasti, jejich aktuálnost a odbornost je třeba přenést zejména do oblasti preventivních aktivit školy a školského zařízení. V podmínkách základní školy se jedná o program, který začíná vstupem dítěte do školy a končí jeho odchodem. V tomto smyslu je kontinuální napříč celou základní školou“.¹⁷

Jestliže je zde uvedena prevence v oblasti drog, tak nemůžeme zapomenout na důležitou roli Policie ČR, která má také svůj preventivní program pro žáky ve školách, kdy se k tomuto problému vyjadřuje, navrhuje různá opatření a řešení v oblasti užívání omamných a psychotropních látek dětmi a mladistvými.

¹⁶ Mezinárodní standardy prevence užívání drog. Drogová situace.[online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: http://www.drogy-info.cz/index.php/publikace/navykovye_latky/monografie, ISBN: 978-80-7440-097-1, str. 23

¹⁷ ŠEJVL, [editor Jaroslav a Autoři publikace Lenka Endrödiová ... et]. AL]. *Testování dětí a mladistvých ve školách a školských zařízeních při podezření z užití návykové látky: manuál vhodného postupu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-807-4780-240, str. 17

3.4 Preventivní opatření pořádané policií ČR

Obrázek č. 6 – Logo expozice stálé výstavy boje policie proti drogám.

Zdroj: *Policie ČR*. [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/projekt-na-chomutovsku.aspx>

„U příležitosti dvacátého výročí založení Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR byla vytvořena stálá expozice výstavy „ Boj policie proti drogám“ v Muzeu Policie ČR v Praze, Ke Karlovu 1, která zdokumentovala jednotlivé etapy vývoje boje proti drogám v České republice.

V rámci výstavy byla vyhlášena soutěž o nejlepší protidrogový plakát, jejímž mottem bylo heslo „ Správným směrem “. Soutěž byla určena především pro střední školy, v jejichž osnovách je zařazen výukový předmět výtvarná grafika. Studenti středních škol měli možnost touto cestou vyjádřit svůj životní postoj k problematice nelegálních drog. Jimi zpracovaný plakát měl vystihovat zadání, to znamená, že musel být jednoznačně zaměřen proti zneužívání nelegálních návykových látek. K vytvoření možnosti kvalitního hodnocení byly stanoveny konkrétní technické parametry jednotlivých děl. Hlavními kritérii hodnocení byla fantazie, originalita tématu, náročnost zpracování v grafické technice, to vše s ohledem na věk soutěžících.

Tato soutěž byla velmi úspěšná a setkala se s velmi pozitivním ohlasem. Rádi bychom proto navázali na započatý projekt a rozšířili jej o oblast prevence rizikového chování v oblasti návykových látek.

Časový harmonogram je rozvržen na dobu tří let. Projekt bude realizován ve vybraných čtrnácti městech ČR vždy v průběhu měsíců září až červen, tedy v období školního roku.

Dílejší úseky realizace projektu byly stanoveny takto:

- oslovení krajských protidrogových koordinátorů preventisty Krajského ředitelství Policie ČR s nabídkou účasti na projektu.

- v případě zájmu, ve spolupráci s místní správou a samosprávou vybere krajský protidrogový koordinátor město, ve kterém bude výstava instalována a volně přístupná široké veřejnosti.

- doba výstavy již zhotovených plakátů, které pocházejí ze soutěže NPC, bude 90 kalendářních dnů.

- současně se zahájením výstavy bude vyhlášena soutěž o protidrogový plakát pro střední školy (učiliště, střední odborné učiliště apod.) v daném regionu.

- během 90 dnů bude realizována prevence rizikového chování v oblasti návykových látek, např. formou odborných seminářů a přednášek jak pro odbornou veřejnost, tak i pro studenty škol, které budou prováděny pracovníky NPC, s aktivním podílem dalších subjektů, které se zabývají prevencí návykových látek v daném regionu, opět na základě návrhů a požadavků spolupracujících subjektů.

- následně budou odbornou komisí (zástupce NPC, krajský protidrogový koordinátor, pedagog umělecké školy, zástupce partnera atd.) vybrána tři díla, která se stanou součástí expozice putovní výstavy.

- regionální blok projektu bude ukončen vyhlášením vítězů a přesunutím výstavy do další destinace.

Jednotlivé realizační kroky budou po celou dobu prezentovány ve sdělovacích prostředcích a na internetových stránkách věnovaných tomuto projektu. K propagaci budou rovněž využita místní periodika vydávaná jednotlivými samosprávami a odbory školství obecních, městských nebo magistrátních úřadů, jejichž cestou budou jednotlivé školy kontaktovány¹⁸.

Dále se také odbor prevence Národní protidrogové centrály vyjadřuje např.:

¹⁸ Policie ČR. Projekt správným směrem. [online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/o-projektu.aspx>

„Stanovisko Národní protidrogové centrály k využívání služebních psů v rámci preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních.

Vzhledem k přirozenému zájmu ze strany škol a školských zařízení o ukázky práce služebních psů v souvislosti s vyhledáváním návykových látek vydáváme následující stanovisko.

V případě spojení přednášky v oblasti primární prevence zneužívání návykových látek s možností ukázky práce služebního psa ze strany Policie ČR je nezbytně nutné, aby byl pes využíván pouze k vyhledávání cvičných vzorků návykových látek, které si přinese a za účelem ukázky ukryje sám policista. Na těchto ukázkách je pak dokumentována práce psa při vyhledávání návykových látek a případně také proces výcviku těchto služebních psů včetně vyvrácení chybné představy o tom, že je založen na podávání návykových látek psům.

Z pohledu Národní protidrogové centrály je naprosto v rozporu s pravidly efektivní primární prevence vycházet vstříc požadavkům vedení škol ve smyslu prohledávání budovy. Ať už v rámci přednášky nebo jen za tímto účelem není možné, aby policista se psem prohledával školu s cílem zjistit, zda se tam nacházejí návykové látky či nikoli, a to za přítomnosti žáků nebo bez ní. To samozřejmě neplatí v případě oznámení ze strany školy na podezření z konkrétního protiprávního jednání. Reakce Policie ČR na takové konkrétní oznámení pak nemá nic společného s primární prevencí, ale s běžnou činností, kdy je Policie ČR povinna na základě zásady legality a ofiiciality jednat. Použití psa v prostředí školy nebo školského zařízení v takové situaci pak považujeme podle okolností konkrétního případu za krajní možnost. Samozřejmě nelze vyloučit v průběhu preventivní aktivity reakci psa na jiný než cvičný vzorek. V případě, že pes v rámci ukázky označí jinou než cvičnou látku, u které je podezření, že se jedná o návykovou látku, je nutné, aby přítomný policista postupoval ad hoc a řešil takovou situaci v souladu s obecně platnými právními předpisy.

„Stanovisko odboru bezpečnostní politiky MV k problematice „dvojího trestání“ žáků ve školách za držení drog (zásada ne bis in idem).

V souvislosti s problematikou, kterou v poslední době řeší školští metodici prevence, zpracoval odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra následující stanovisko. Jedná se o otázku, zda dochází k porušování zásady „ne bis in idem“ v případech, kdy je v souladu se školním řádem potrestán žák, kterému byla předtím

uložena sankce za přešůpek, konkrétně podle § 30 odst. 1 písm. j) a k) zákona č. 200/1990 Sb., o přešůpcích, ve znění pozdějších předpisů, případně trest za drogový trestný čin.

V praxi jde o případy, kdy je žák ve škole „chycen“ s drogou, kterou drží pro vlastní potřebu, nebo případy spojené s nabízením či prodejem drog ostatním spolužákům. Škola je povinna v těchto situacích vyzoomět místně příslušný útvar Policie České republiky, který věc převezme a v rámci součinnosti ji buď postoupí jako přešůpek na obecní úřad, kde přešůpková komise věc rozhodne a žákovi uloží sankci, nebo zahájí úkony v rámci trestního řízení. Vedle toho škola také rozhodne o vyloučení žáka ze školy, protože tím, že do školy přinesl drogy, porušil školní řád (rozhoduje se ve správním řízení podle správního řádu). Paralelně tedy proběhla dvě správní rozhodnutí¹⁹.

„Také je na internetových stránkách NPC ČR uvedeno deset otázek, jak vést věcný a konstruktivní rozhovor s dětmi, což je velmi cenná rada zvláště pro rodiče dětí od takovéto státní organizace, jako je právě Národní protidrogová centrála České republiky.

„1. Najděte si vhodný okamžik k rozhovoru.

Vaše dítě asi překvapí, pokud toto téma otevřete v rámci hovoru o něčem jiném. Doma? V autě? Při nákupu? Místo, kde se má takový rozhovor odehrát, bude záležet na rodičích, resp. poručnicích či pěstounech, dítěti a domácím prostředí.

2. Zastávejte jednotné stanovisko.

Dohodněte se případně na přítomnosti další dospělé osoby, druhého rodiče, partnera či další osoby, která o dítě pečuje. Dbejte na to, abyste mluvili „týmž“ jazykem.

3. Rozhovor začněte „vysíláním“ pozitivních signálů.

Pozitivní signály

"Ono se může zdát, že všichni užívají nějaké drogy, ale není to pravda. Já mám jenom strach, že by sis mohl(a) drogami vážně ublížit."

"Dříve či později si budeš muset vyjasnit svůj postoj k drogám a alkoholu. I to je

¹⁹ Policie ČR. Prevence. [online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-873871.aspx?q=Y2hudW09OQ%3d%3d>

součást dospívání. Budeme o tom mluvit ještě mnohokrát a uslyšíš to i jinde."

"Tahle zkušenost je pro tebe příležitostí, abys uplatnil své přednosti a dal najevo, v čem si jako člověk jiný/jedinečný."

Dejte najevo starost a zájem. Používejte výrazy jako "mít rád", „zájem“, „obavy“, „přednosti“, „skutečnost“ apod. Například:

"Mám tě rád(a) a bojím se, že jsi začal(a) užívat drogy". "Mohu s tebou probrat, co mě trápí? Dělán si starosti, protože se mi zdá, že možná užíváš nějaké drogy ... a to mě opravdu trápí, protože vím, jak moc ti to může uškodit teď i v budoucnu. Můžeme si o tom společně promluvit, prosím?"

4. Nabízíte pomoc

Dejte najevo, že nabízíte svou pomoc, že váš syn nebo dcera za vámi mohou kdykoli přijít. Zde bude na místě, když například řeknete:

"Udělám, co bude v mých silách, a když si nebudu vědět rady, budu se snažit hledat pomoc jinde. Jde mi o tvoje štěstí a úspěchy, dělám to proto, že mi na tobě záleží a mám tě rád(a).

5. Snažte se co nejvíce zachovávat klid.

Vaše dospívající dítě může přijít s různými výmluvami a svalovat vinu na vás a vaši výchovu. Taková reakce je normální, ale může ve vás vyvolat provinilý pocit. Nesnažte se vše omluvit tím, že je to vaše chyba. Nezapomeňte, že středem zájmu má být vaše dítě, ne vy. Můžete nicméně dodat, že pokud to celé nějak souvisí s vámi, chcete vědět, kde jste udělali chybu, a budete se snažit, abyste ji už v budoucnu neopakoval(a).

6. Své obavy a vypozerované skutečnosti co nejvíce konkretizujte.

Nalezení drog, nápadné změny v chování, varovné zprávy od přátel, vrstevníků a učitelů apod. jsou skutečnosti, ke kterým vaše dítě bude muset zaujmout nějaké stanovisko.

7. Dejte najevo, že je to vaše „povinnost“.

Dejte najevo, že jako rodič máte povinnost svého syna nebo dceru chránit před nebezpečím a drogy a alkohol takové nebezpečí představují. V této souvislosti můžete například uvést (s odkazem na konkrétní návykovou látku, o kterou se jedná):

Drogy ti můžou poškodit mozek. Tvůj mozek se vyvíjí a působení drog na něj může mít nepříznivý dopad.

Pod vlivem drog může člověk činit nesprávná rozhodnutí. Můžeš se vystavit rizikovým situacím, aniž budeš schopen/schopna dobře dbát o svou bezpečnost.

8. Nepospíchejte

Dejte dítěti prostor na odpověď a umožněte mu, aby vyjádřilo svůj pohled na věc.

9. Připravte si, co budete říkat.

Mluvte na sebe před zrcadlem, zkuste si to nanečisto s partnerem nebo přáteli. Snažte se o maximální autentičnost.

Buďte vždy upřímní. Pokud jste sami v mládí drogy užívali, neskrývejte to. Zdůrazněte, že toho litujete a že jste se tím nestali o nic lepším člověkem.

10. Buďte připraveni na negativní emoce ze strany dospívajícího potomka.

Počítejte s odmítavou a vzteklou reakcí. Vaše dítě se možná bude snažit stočit hovor na to, co jste v jeho věku dělali vy. Nezapomínejte, že tématem tohoto rozhovoru je vaše dítě, nikoli vy. Buďte připraveni na to, že zlostná reakce vašeho dítěte může odrážet jeho lítost nad tím, že nesplnilo vaše očekávání, nebo že si budete myslet, že je „ztracený případ“, když bere drogy. Jeho hněv může být rovněž odrazem strachu z možných následků.

Při takovém rozhovoru nebývá snadné udržet si chladnou hlavu a emoce na uzdě. Strach, vztek, pocity viny, obavy, lítost nám mohou ztěžovat vést rozhovor věcně a konstruktivně. Když k tomu přidáte nedostatek informací, můžete se ocitnout ve velkém stresu a zmatku. I z toho důvodu doporučujeme se na takový rozhovor důkladně připravit“.²⁰

3.5 Sociální dopady na drogově závislé osoby

Sociální dopady na drogově závislé osoby jsou obrovské. Nejenže je člověk společností zařazen na samé dno společenského postavení, ale posléze ztrácí všechny nároky na řádný život, který mu ze zákona náleží a na který má nárok. Je prostě společností přehlížen, zavrhován a nemá defacto odvolání nikde.

Ve většině případů se jedná o ztrátu zaměstnání, kdy drogově závislé osoby nejsou zpravidla schopny docházet pravidelně do zaměstnání a vykonávat svojí práci

²⁰ *Národní protidrogová centrála. Rady rodičům.* [online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-prevence-rady-rodicum>

tak, jak se od nich očekává a co vyplývá z náplně jejich práce. A když už do té práce chodí, tak zde také mohou nastat vážné pracovní úrazy vzhledem k tomu, že drogově závislý není schopen leckdy rozpoznat nebezpečí, které mu při výkonu zaměstnání hrozí. Je tedy logické, že při nejbližší příležitosti se ho zaměstnavatel snaží zbavit, tedy rozvázat s ním pracovní poměr.

Zde také nastupuje rozvrat v rodině, kdy buď bydlí drogově závislý sám, s přítelkyní, nebo ještě u rodičů, což je ve většině případech. Takovýto člověk doma nenachází žádné pochopení, probíhají doma často hádky, jak mezi narkomanem a rodiči, tak i jen mezi rodiči, což vede k prohloubení krize v rodině a tento narkoman je v rodině postupně odsuzován a z rodiny vyloučen a ponechán vlastnímu osudu. Jestliže takovýto narkoman bydlí sám, nebo s přítelkyní, tak toto jeho chování se nedá ututlat napořád, pokud tedy neberou drogy oba dva. Přítelkyně na to, že bere drogy, dříve či později přijde, a poté následuje rozchod mezi partnery a narkoman zůstává sám. Toto již bylo zmíněno v kapitole rodina a děti.

Další krok, který logicky následuje, je úplná ztráta kamarádů a přátel, které měl do doby, než začal užívat drogy. Tito lidé od takového narkomana dávají ruce pryč už jen z toho důvodu, že se nechtějí vystavovat riziku nákazy různými nemocemi, či dokonce nechtějí být napadeni jen proto, že takovému člověku třeba nechtějí půjčit peníze, nechat ho u sebe přespát, nebo s takovým člověkem páchat trestnou činnost apod.

Z takových narkomanů a drogově závislých lidí se stávají bezdomovci, kteří se toulají celý den po městě, shánějí peníze ne na jídlo, nebo živobytí, ale na drogu, kterou si koupí a posléze ihned aplikují. Například drogově závislý člověk užívající drogu heroin musí denně sehnat finanční obnos ve výši od 2000,- Kč do 30.000,- Kč. Záleží na tom, jak moc je na té droze závislý a jaká je jeho denní spotřeba drogy v gramech. Takoví lidé se ukládají ke spánku třeba ve starých vybydlených domech v různých opuštěných objektech, kde kolem sebe shromažďují veliké množství odpadků, do kterých si vlezou, aby jim bylo teplo. Vykonávat svoji potřebu chodí do místnosti, která sousedí s tou, ve které spí. Chodit za takovými lidmi do těchto tzv. squatů je někdy opravdu o zdraví. Nejenom že policistům a lidem, kteří se snaží těmto narkomanům pomoci, hrozí nebezpečí infekčních nemocí, ale také jde mnohdy o vážná fyzická poranění, kdy narkomani vyrábějí různé nástrahy ke znemožnění vstupu do objektů, nebo aby poranili policisty, kteří jdou za nimi, nebo pro ně, a chtějí je předvést na

policii kvůli jejich trestnímu stíhání právě za trestné činy páchané v důsledku shánění peněz na drogy.

Jak již bylo výše naznačeno, tito lidé v 99 % páchají rozsáhlou trestnou činností majetkovými delikty počínaje a násilnými trestnými činy konče. Výjimkou nejsou ani vraždy kvůli penězům, kdy na vyšetřování několika takových vražd se spolu s kolegy podílel i autor. Tuto trestnou činnost páchají převážně muži. Ženy spíše provozují prostituci, která jim vynáší dost peněz na to, aby si mohly drogy kupovat. Také mezi prostitutkami je větší část těch, které jsou drogově závislé než ty, které nejsou, a tímto způsobem si vydělávají pouze na živobytí.

PRAKTICKÁ ČÁST

4. VÝZKUM POMOCÍ DOTAZNÍKU

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu praktické části diplomové práce je zjištění, zda a v jaké míře se na základních a středních školách v Karlovarském kraji užívají drogy, jakou zkušenost mají žáci těchto škol s drogami obecně, zda je drogová prevence na školách a ve společnosti dostatečná, a také vědomost o sociálních dopadech na jednotlivce, rodinu a potažmo celou společnost.

Aby bylo cíle dosaženo, je nutné zpracovat výzkum zabývající se uvedenou problematikou. Výzkum má zjistit, zda přednášky o drogové problematice na školách v Karlovarském kraji jsou přínosem hlavně pro žáky a studenty základních a středních škol, dále pro řešení sociálních problémů a dopadů na žáky užívající OPL a jedy.

Lze předpokládat, že navrhované přednášky na výše uvedených školách budou přínosem hlavně pro samotné žáky všech věkových kategorií, kteří se těchto přednášek účastní. Dále se lze domnívat, že se tito žáci přednášek zúčastní zcela dobrovolně a s maximálním nasazením a spoluprací.

Pro získání všech těchto informací bylo rozhodnuto využít empirického výzkumu pomocí anonymního dotazníku.

Dotazník byl sestaven společně s předsedou krajské protidrogové komise Bc. Ivanem Zajícem tak, aby byl přehledný a zajímavý pro všechny uvedené cílové skupiny. Otázky byly formulovány stručně a jasně, aby u respondentů nezesilovala pravděpodobnost, že budou určitým směrem ovlivněni.

Otázky ve výzkumném dotazníku jsou uzavřené, kdy si respondent vybírá z omezeného počtu variant možných odpovědí. Škály vyžadují na respondentovi, aby zkoumaný problém zařadil na zvoleném kontinuu. Dotazník obsahuje i otázky otevřené, kterými respondent odůvodňuje své rozhodnutí některých otázek uzavřených. Je třeba, aby dotazník byl pestrý, měl logický sled, ale zároveň aby neunavoval jednotvárností. Je dobře, když dotazovaný je někdy překvapen, udržuje se tím jeho zájem. Při tvorbě a

sestavování dotazníku byl kladen důraz především na srozumitelnost kladených otázek, vhodné rozpětí a škálu odpovědí tak, aby jedinec, který vyplňuje dotazník, byl schopen bez problémů odpovědět.

Výzkum pomocí dotazníku je určen pro dvě cílové skupiny, a to:

- žáky základních škol druhého stupně v Karlovarském kraji,
- studenty středních škol všech ročníků v Karlovarském kraji.

4.2 Výzkumné otázky – stanovené hypotézy

- a) Zda děti z páté až deváté třídy základní školy přiměřeně ke svému věku a studenti středních škol vědí, co je a co není droga. Její působení a dopad na lidský organismus, následně na psychiku člověka?
- b) Jaké je povědomí u dotazovaných žáků a studentů o preventivních opatřeních proti drogám, kdo je provádí, zda jsou postačující. Jaká preventivní opatření by sami navrhovali, zda by uvítali preventivní programy ve své škole, a jaké?
- c) Zda jsou žáci a studenti schopni poukázat na sociální dopad drogově závislých – dětí, mládeže a dospělých? Je tímto ovlivněn život a budoucnost drogově závislých, jakým způsobem. Znají ve svém okolí nějaký příklad?
- d) Názor těchto dětí na právní postihy ohledně drog a opiátů v ČR?

4.3 Vyhodnocení - první skupina dotazovaných respondentů

První skupinu respondentů tvoří žáci základních škol druhého stupně v Karlovarském kraji, kterým byl dotazník předložen po samotné přednášce o problematice drog a drogové závislosti, a s ním spojených sociálních dopadů na uživatele těchto zakázaných látek. Dotazník byl předložen v průběhu školního roku 2014-2015. Zúčastnilo se celkem 31 žáků z osmé a deváté třídy základní školy ve věku 13-16 let. Tento dotazník byl představen autorem práce.

Hlavním záměrem dotazníku je určit postoje žáků především na tyto otázky:

- 1) Pohlaví: zda se jedná o muže či ženu.
- 2) Věk respondenta.
- 3) Zda je žákem základní, nebo střední školy.
- 4) Zda měl tento žák někdy zkušenost s nějakou drogou.
- 5) Jestliže ano, kterou z uvedených drog vyzkoušel – následuje výčet nejvíce zastoupených drog v ČR:
 - marihuanu
 - pervitin
 - heroin
 - kokain
 - extáze
 - crack
 - LSD – trip, houbičky a jiné halucinogeny
 - těkavé látky jako např. toluen, éter, ředidla, rozpouštědla apod.
 - barbituráty či jiné léky jako např. sedativa, nebo jiné tišící prostředky apod.
 - jiné látky – zde nastává otevřená možnost odpovědi na jinou drogu, která není výše uvedena
- 6) Kolikrát tuto výše uvedenou označenou drogu užíval a v jakém množství?
- 7) Drogu užíval proto, že:
 - se nudil
 - chtěl být IN před ostatními spolužáky a kamarády
 - nevěděl, jak ven z této situace
 - byl závislý
 - jiný důvod – jaký – zde také nastává možnost otevřené odpovědi na jiný důvod užívání drogy
- 8) Jaké prožitky měl z užívání drog, popř. pocity, stavy apod.?
- 9) Zda si byl vědom rizik, která sebou drogy přinášejí? Jakých?
- 10) Měla by se některá z výše uvedených drog legalizovat? Jaká a proč?
- 11) O nebezpečí užívání a experimentů s drogami se nejvíce dozvěděl:

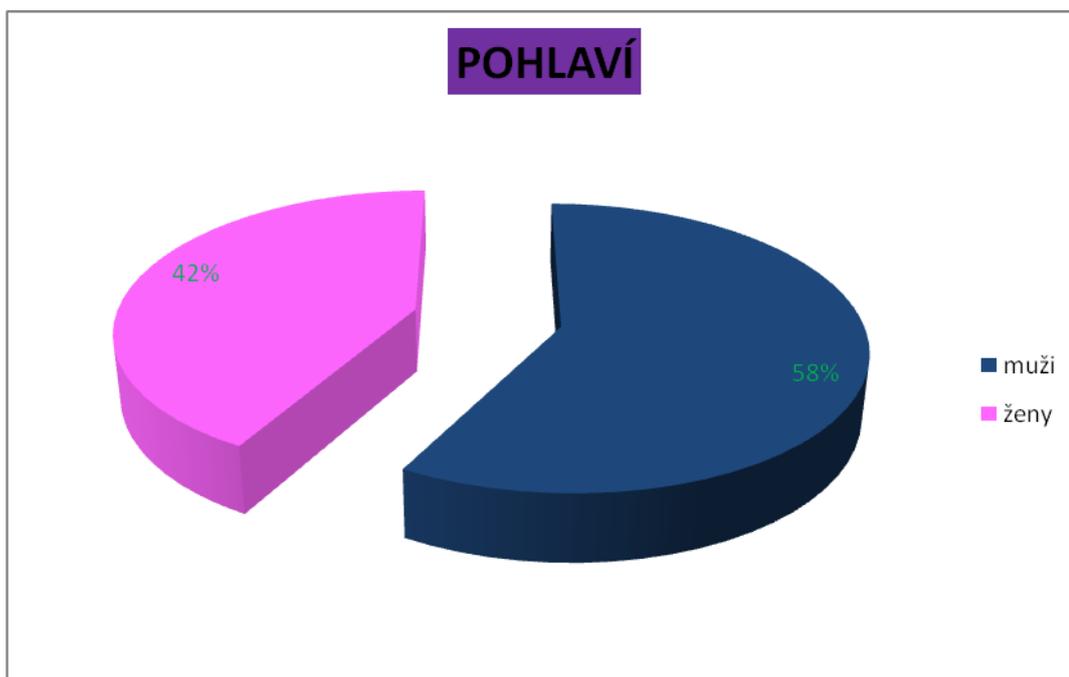
- ve škole
- z internetu
- z televize
- od rodičů
- z dnešní přednášky
- z jiného zdroje – uvedeno z jakého

Vyhodnocení

Výzkum byl proveden v průběhu školního roku 2014-2015 na základní škole v Karlovarském kraji. Z této školy bylo osloveno celkem 31 žáků. Respondenti se uvedeného výzkumu zúčastnili dobrovolně a sami projevovali ochotu dotazník vyplnit. Mezi dotazovanými skupinami mají největší zastoupení věkové skupiny 14-15 let. Tito žáci byli vstřícní a ochotní k vyplnění dotazníků.

Všichni respondenti, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, byli žáci s nedokončeným základním vzděláním.

graf č. 1/1 – otázka č. 1 – Pohlaví: muž – žena

Otázka č. 1: Pohlaví respondenta:

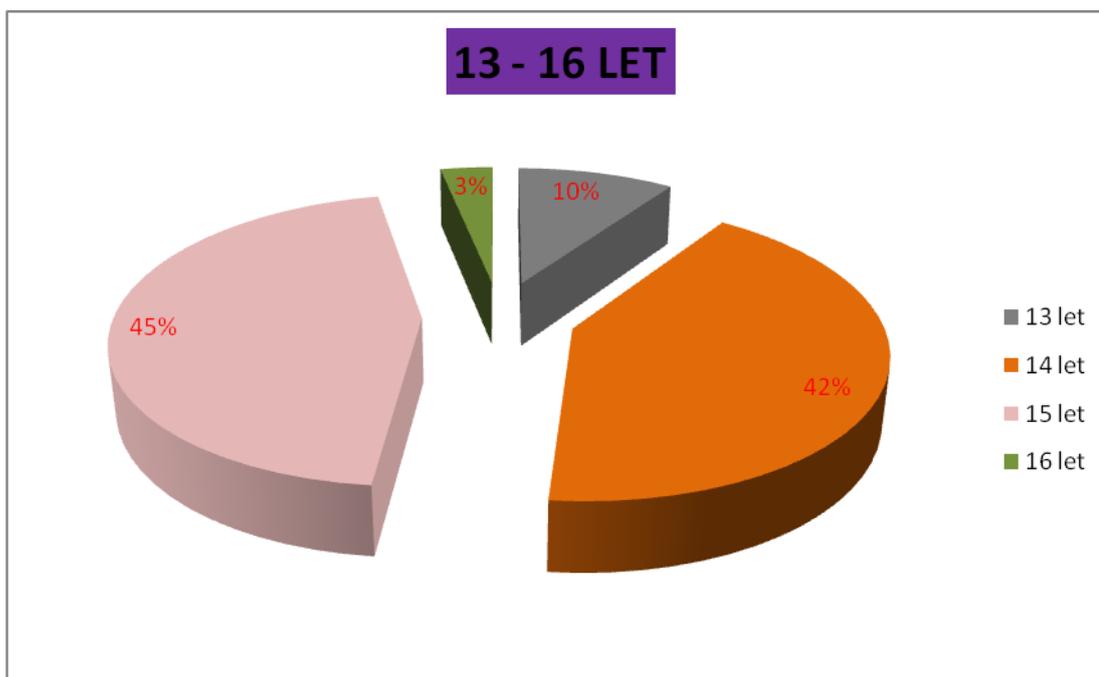
Z výše uvedeného grafu vyplývá, že se jedná o zastoupení, kdy zde převažují chlapci a to v počtu 58 %.

Druhou skupinou dotazovaných respondentů tvoří děvčata v počtu 42 %.

Z tohoto počtu se jedná o chlapce a dívky ve věku 13, 14, 15 a 16 let.²¹

²¹ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/2 – otázka č. 2 – Věk respondenta

Otázka č. 2: Věk respondenta:

Na tomto grafu je znázorněn věk respondentů, kteří na dotazník odpovídali.

Z tohoto výše uvedeného grafu vyplývá, že největší zastoupení je respondentů ve věku 15 let, a to 45 %.

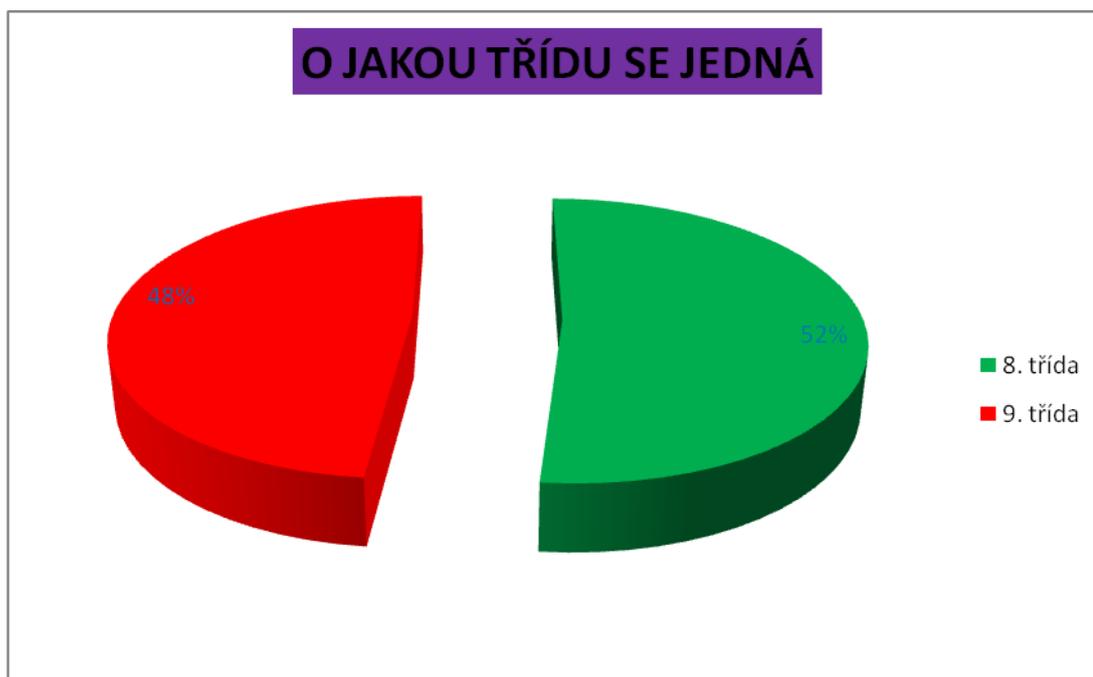
Druhou největší skupinou jsou respondenti, kteří v době vyplňování dotazníku dosáhli věku 14 let, jedná se o 42 % dotazovaných.

Třetí skupinu osob tvoří žáci, kterým v době vyplňování dotazníku bylo 13 let, a to 10 % respondentů.

Čtvrtou skupinu tvoří jeden žák, kterému v den vyplňování dotazníku bylo 16 let, tedy tvoří 3 % z dotazovaných.²²

²² Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/3 – otázka č. 3 – Jakou třídu základní školy respondent navštěvuje

Otázka č. 3: Jsem žákem 6, 7, 8, nebo 9 třídy základní školy:

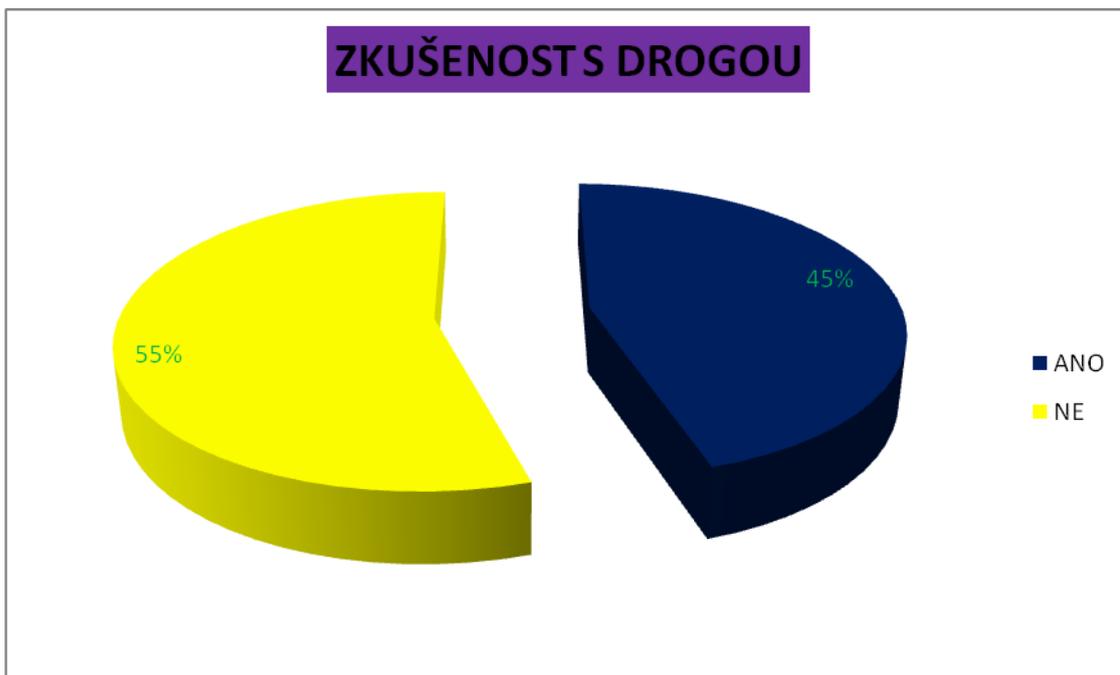
V tomto případě nám graf znázorňuje procentuální zastoupení pouze dvou skupin žáků druhého stupně základní školy, kdy se jedná o žáky z osmé třídy základní školy v počtu 52 %.

Druhou skupinu v grafu znázorňuje zastoupení žáků taktéž druhého stupně, ale z deváté třídy základní školy v počtu 48 %.

Tohoto dotazníku se neúčastnili žáci základní školy, kteří by zastupovali šestou a sedmou třídu druhého stupně z důvodu organizace přednášek školou a kapacitě žáků.²³

²³ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/4 – otázka č. 4 – Měl(a) jste někdy nějakou zkušenost s drogou?

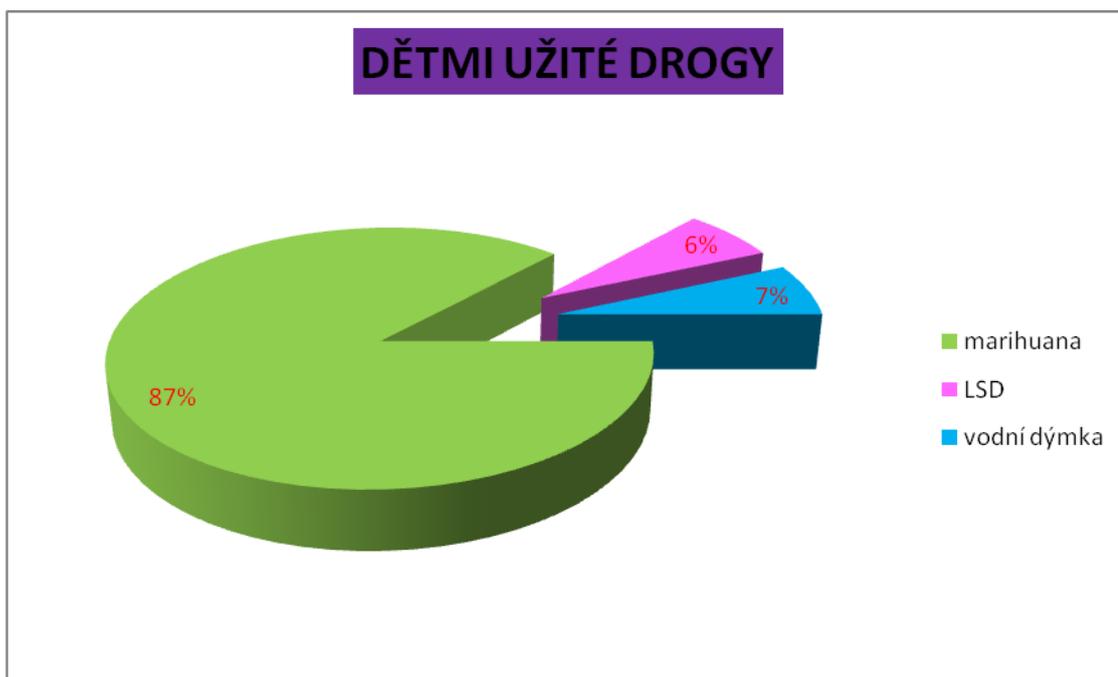
Otázka č. 4: Měl(a) jste někdy nějakou zkušenost s drogou?

V tomto grafu je znázorněno, že plných 55 % dotazovaných respondentů na druhém stupni základní školy ještě nemělo kontakt s jakoukoli drogou, což je pozitivní informace. Co je však znepokojující, je to, že plných 45 % dotazovaných respondentů, ve věku 13 – 16 let mělo kontakt s drogami.

Jedná se téměř o polovinu respondentů, kteří již na základní škole drogy zkoušeli, nebo zkouší a experimentují s omamnými a psychotropními látkami!²⁴

²⁴ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/5 – otázka č. 5 – Kterou z uvedených drog jste vyzkoušel(a)?

Otázka č. 5: Kterou z uvedených drog jste vyzkoušel(a): U této otázky následuje výčet nejvíce zastoupených a dostupných drog v České republice, kdy se jedná o:

- marihuanu, pervitin, heroin, kokain, extáze, crack, LSD – trip, houbičky a jiné halucinogeny, téžavé látky, jako např. toulén, éter, ředidla, rozpouštědla, apod., barbituráty, či jiné léky, jako např. sedativa, nebo jiné tisíce prostředky apod., jiné látky – zde nastává otevřená možnost odpovědi na jinou drogu, která není výše uvedena.

Na tuto otázku odpovědělo pouze 15 dotazovaných respondentů z celkového počtu 31 respondentů. Zbýlých 16 respondentů se k této otázce nevyjádřilo.

Ve výše uvedeném grafu je znázorněno, že plných 87 % dotazovaných respondentů již vyzkoušelo drogu marihuana. U třech odpovědí, kde poslední možnost byla otevřená odpověď, uvedli, že si pouze zkusili potáhnout z jointa. Zbytek respondentů uvedl, že vykourili celou cigaretu marihuany.

V 7 % grafu je uvedeno, že respondenti vyzkoušeli vodní dýmku, což ještě neznamená, že se jednalo o inhalování zakázaných látek nebo drog jako takových. Mohlo se jednat o tabák, který je státem povolený, nebo o jiné látky. Respondenti neuvedli, co ve vodní dýmce inhalovali.

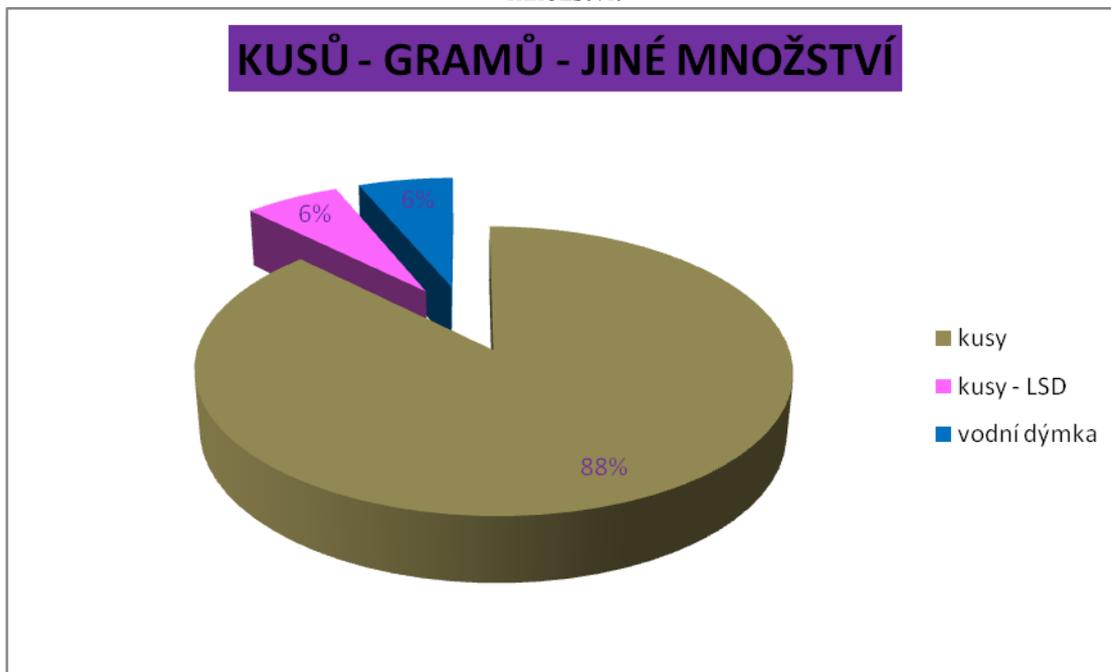
Jako třetí skupinu tvoří respondenti, kteří jsou zastoupeni v 6 % dotazovaných, kdy tito uvedli, že vyzkoušeli drogu LSD. Zde se jedná o tripy, které jsou napuštěné

halucinogenní látkou, a na uživatele působí negativně v jeho realitě vnímat své okolí. Uživatel má pocit, že např. jede na kole, prochází mu tělem obrovská bublina, která postupuje od nohou, až do hlavy, apod.

Pokud se jedná o závažnost užitých drog, tak mohu uvést, že marihuana a LSD neblaze působí na lidský organismus, pokud se v případě marihuany nejedná o léčebný produkt. LSD je pro člověka nebezpečná chemická droga. Pokud jde o vodní dýmku, není pro člověka nebezpečná tak, jako samotné drogy. Ale inhalovat kouř z dýmky jako žák základní školy je napováženo.²⁵

²⁵ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/6 – otázka č. 6 – Kolikrát tuto výše uvedenou drogu, kterou jste zaškrtl(a), užíváte měsíčně a v jakém množství? Uveďte prosím množství v kusech, gramech, nebo v jiném množství.

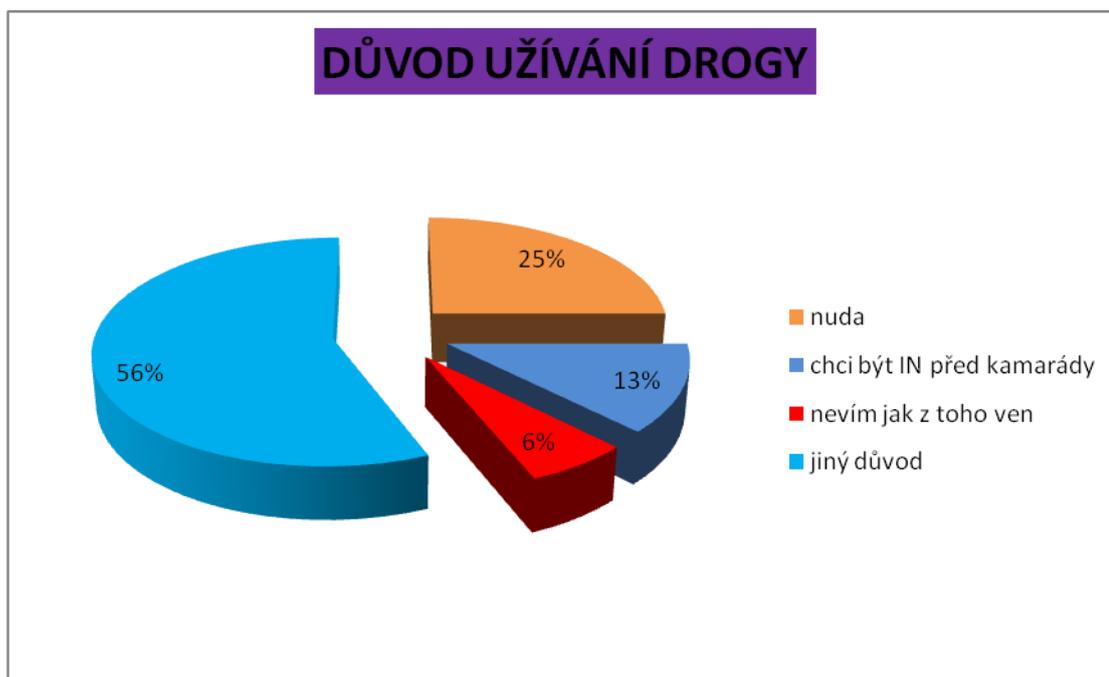
Otázka č. 6: Kolikrát tuto výše uvedenou drogu, kterou jste zaškrtl(a), užíváte měsíčně, a v jakém množství? Uveďte prosím množství: v kusech, gramech, jiné množství. Na tuto otázku odpovědělo také pouze 15 respondentů z celkového počtu dotazovaných.

Zde je znázorněn graf, ve kterém je vidět, že v 88 % odpovědí je uvedeno, že se jedná převážně o kusy, kdy respondenti uvedli, že se jedná o drogu marihuana, která se dá také shánět na gramy, ale zde respondenti uvedli, že se jedná o cigarety drogy marihuana, tedy o tzv. jointy.

U drogy LSD, která je zde zastoupena v 6 % respondentů, se jedná také o kusy, jelikož LSD jsou napouštěné papírky chemií, které jsou zpravidla označeny různými obrázky, kdy tyto papírky se trhají na menší kusy. Jejich velikost zpravidla po utržení není větší než nehet od malíčku, a takto utržený a napuštěný papírek se zpravidla vkládá pod jazyk, kdy krátce po vložení začíná droga působit. Jako třetí je zde zastoupena vodní dýmka, která tvoří také 6 % dotázaných respondentů. Její škodlivost je určitě menší, než výše uvedené drogy marihuana a LSD.²⁶

²⁶ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/7 – otázka č. 7 – Drogu užíváte, protože:

Otázka č. 7: Drogu užíváte, protože: se nudím, chci být IN před ostatními spolužáky a kamarády, nevím, jak z této situace ven, jsem závislý, jiný důvod – zde nastává otevřená možnost odpovědi na jiný důvod užívání drogy.

Na tuto otázku odpovědělo také pouze 15 respondentů z celkového počtu dotazovaných. Jak uvádí výše uvedený graf, tak 56 % dotazovaných respondentů uvedlo, že drogu užilo ze zvědavosti. Zde v tomto případě by se dalo mluvit u respondentů jako o experimentování s drogou. Uvedli, že drogu chtěli jen vyzkoušet a zjistit, co to udělá, jak jim bude.

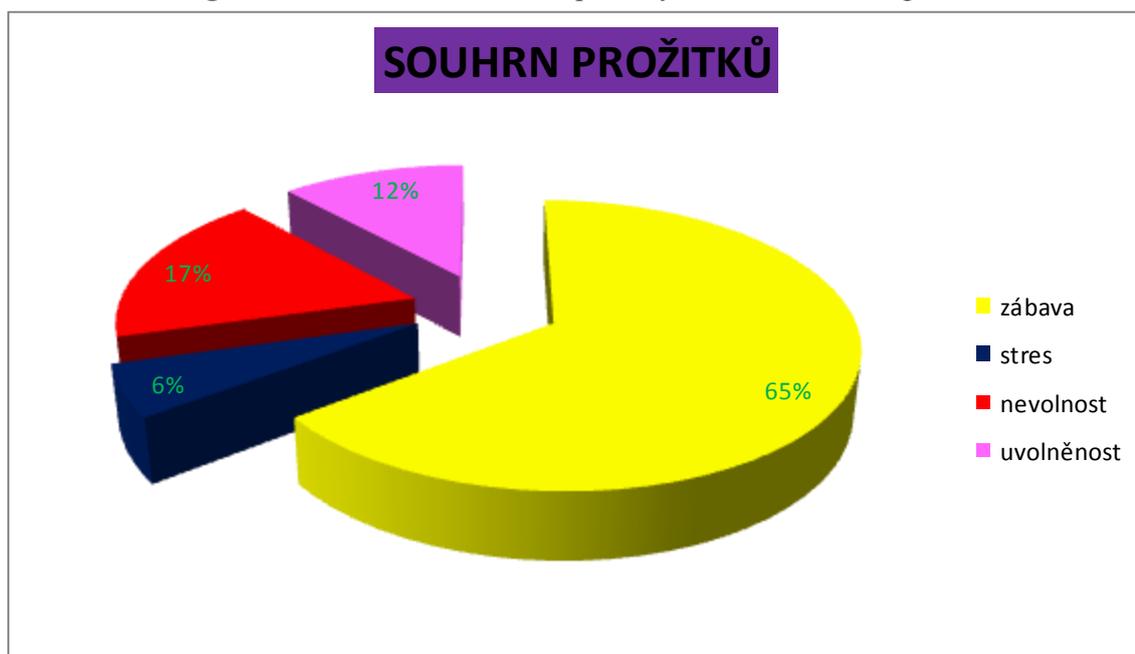
25 % respondentů uvedlo, že drogu užili z nudy, což u dětí druhého stupně základní školy by nemělo vůbec nastat. Děti v tomto věku by měli mít koníčky, sportovní zájmy, učení a především přípravu na výběr a zaměření na budoucí povolání. Jako třetí skupinu označenou v grafu lze uvést respondenty, kterých je zastoupeno 13%, kdy tito uvedli, že chtějí být tzv. „IN“, tj. že chtějí být zajímavý před kamarády a spolužáky. Z tohoto vyplývá, že být lepším a zajímavějším na venek je přednostní před zdravím rozumem.

Jako poslední je v grafu uvedena odpověď 6 % respondentů, kdy tito uvedli, že neví, jak z ven z užívání drog. Jestli-že si uvědomíme, že se jedná o žáky šesté až

deváté základní školy, tak tato informace je dost alarmující. Takový student, nebo studenti ještě nedosáhli ani věku plnoletosti.²⁷

²⁷ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/8 – otázka č. 8 – Jaké prožitky máte z užívání drog?

Otázka č. 8: Jaké prožitky máte z užívání drog, popř. pocity, stavy apod.:

Na tuto otázku odpovědělo také pouze 15 respondentů z celkového počtu dotazovaných.

U této otázky bylo zodpovězeno více odpovědí. Většinou se jednalo o odpovědi, jako např: veselost – sranda – radost, kdy zadavatel tohoto dotazníku tyto odpovědi zařadil pod sektor „zábava“.

65 % respondentů uvedlo, že z užívání drog pro ně plyne zábava, kdy tyto stavy blíže nespécifikovaly. V tomto případě by se mohlo jednat o drogu marihuana, kdy tito uživatelé dostávají nekontrolovatelné záchvaty smíchu. Smějí se všemu a důvod sami neví.

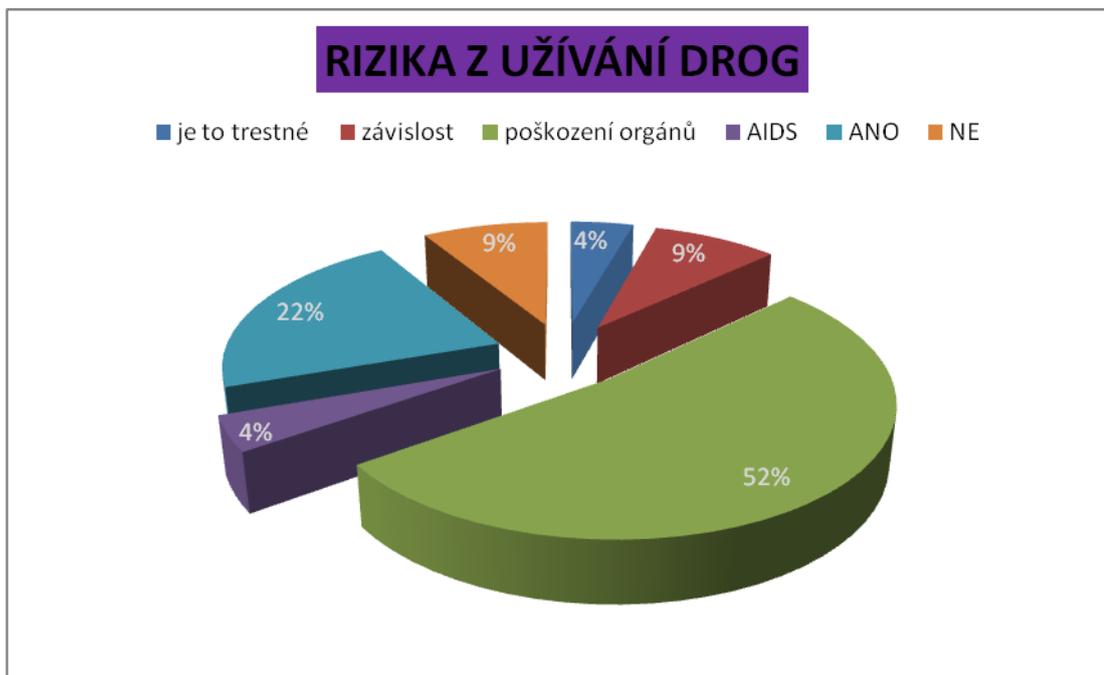
Jako druhá odpověď se 17 % zastoupením vyplynula z dotazníku, že se u těchto dětí dostavila nevolnost. I zde, by se mohlo jednat o drogu marihuana, kde záleží na tom, v jakém psychickém stavu se nachází konzument při užívání této drogy. Mohlo by se také jednat o drogu LSD, ale typ, nebo obrázek respondenti neuvedli. Dle mého názoru by se ale nemělo jednat o drogu pervitin, kdy se jedná o stimulační drogu.

Jako třetí je s 12 % odpovědí od respondentů uvedena uvolnění. Zde by se mohlo jednat o LSD, popř. Marihuanu.

6 % dotazovaných respondentů uvedlo, že prožili po konzumaci stres, což by spíše odpovídalo na užívání drogy pervitin, kdy u pervitinu nastupují abstinenci příznaky v oblasti psychické. U pervitinu není fyzická závislost.²⁸

²⁸ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/9 – otázka č. 9 – Jste si vědom(a) rizik, která sebou drogy přináší?

Otázka č. 9: Jste si vědom(a) rizik, která sebou drogy přináší? Jakých? Dále na položené otázky odpovídali všichni dotazovaní respondenti.

Respondenti v počtu 52 % uvedli, že užívání drog sebou přináší hlavně poškození orgánů, jako příklad uvedli poškození ledvin, jater, srdce a mozku. Zde se jedná o nadpoloviční většinu dotázaných.

Dále uvedli strach z nemoci „AIDS“, kdy se k tomuto vyjádřilo 4 % respondentů. I tato odpověď se týká zdravotního stavu při užívání a konzumaci drog.

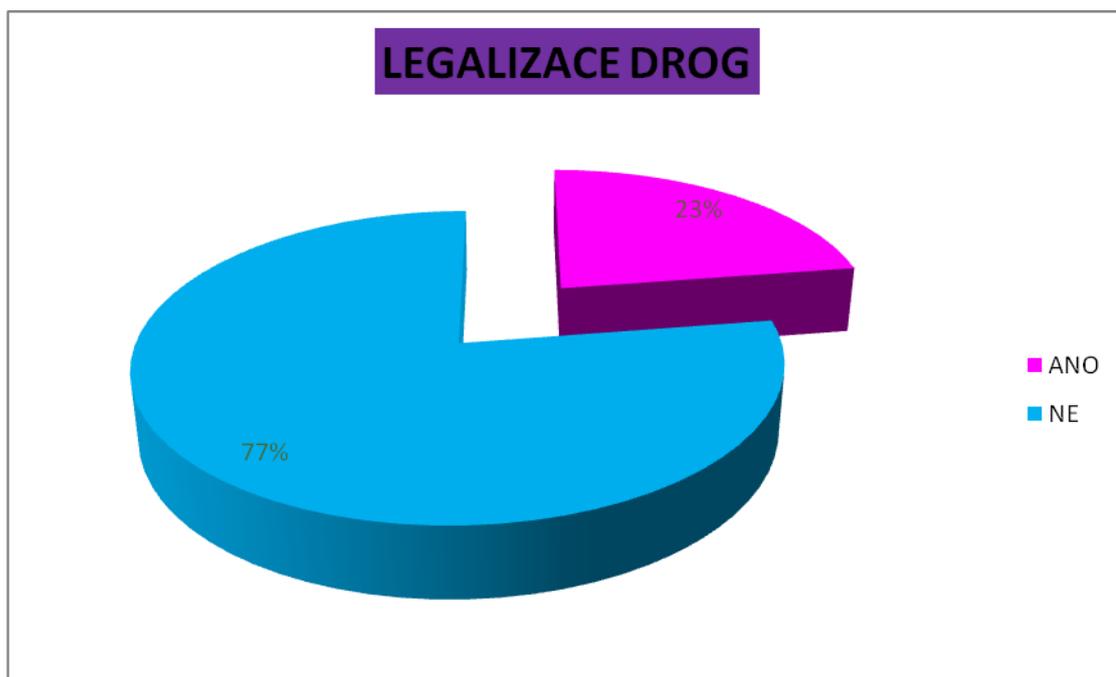
9 % dotazovaných respondentů uvedlo, že by se bálo při užívání závislosti na drogách, což jim bylo předem v přednášce zodpovězeno, že o závislost jde v případech, kdy uživatel konzumuje drogy, jako např. pervitin, heroin, kokain apod., a kdy se dávky postupně zvyšují a zkracuje se poslední doba užití této drogy.

4 % dotazovaných respondentů uvedlo, že si myslí, že je to trestné. Taktéž bylo respondentům při předchozí přednášce uvedeno, že jakýkoli kontakt s drogou je trestný, anebo se minimálně jedná o přestupek.

Dále uvedlo 22 % dotazovaných respondentů, že si jsou vědomi rizik, které sebou přináší konzumace drog, ale konkrétně se blíže nevyjádřily. 9 % respondentů uvedlo, že si naopak nejsou vědomi žádných rizik.²⁹

²⁹ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/10 – otázka č. 10 – Měla by se některá z drog legalizovat? Jaká?

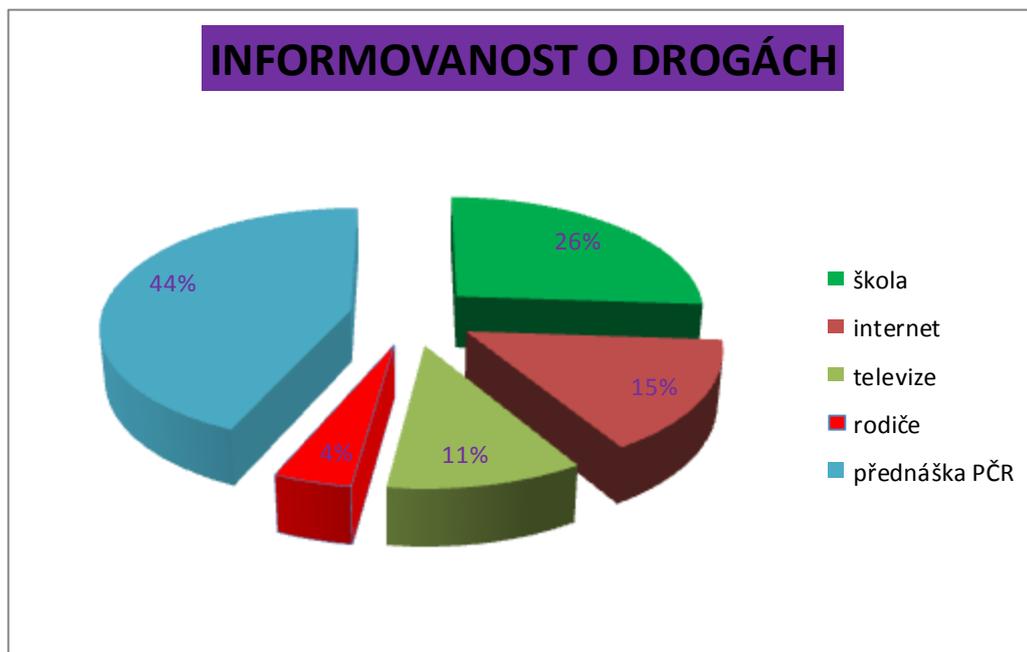
Otázka č. 10: Měla by se některá z výše uvedených drog legalizovat? Jaká a proč?

Na tuto otázku odpovědělo pozitivně 23 % dotazovaných respondentů, kdy shodně uvedli, že by se měla legalizovat droga marihuana, a to z důvodu, že by se mohla využít k léčebným účelům pro nemocné.

Co je ale pozitivnější, je to, že celých 77 % dotázaných respondentů uvedlo, že by se žádná z drog, které byly výše uvedeny nebo které jsou v České republice dostupné, neměly nikdy legalizovat. Z těchto 77 % minimálně polovina uvedla razantní “NE”.³⁰

³⁰ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

graf č. 1/11 – otázka č. 11 – O nebezpečí užívání a experimentů s drogami jste se nejvíce dozvěděl(a) z:

Otázka č. 11: O nebezpečí užívání a experimentů s drogami jste se nejvíce dozvěděl z:

Dobrá zpráva pro Policii ČR je ta, že 44 % z celkového počtu dotazovaných respondentů uvedlo, že nejvíce se o drogách, a jejich nebezpečnosti užívání dozvěděli právě z přednášky pořádané základní školou, kdy základní škola pozvala specialisty z řad služby kriminální policie a vyšetřování, z problematiky TOXI.

Co je však horší, je to, že pouhá 4 % dotazovaných respondentů jsou informováni o nebezpečí drog od svých rodičů. Myslím si, že právě rodiče by měli být ti, kteří s dětmi budou hovořit na téma drogy a jejich nebezpečí. Myslím si, že děti by tyto informace lépe přijmuli od svých rodičů a více by těmito informacím také věřili.

Druhou nejvíce zastoupenou skupinou z výše uvedeného grafu je škola, kterou děti navštěvují. Tato v počtu 26 % pomáhá dětem pochopit nebezpečí omamných a psychotropních látek a jedů.

S 15 % odpovědí se umístil internet, na který má v dnešní době přístup většina dotazovaných. Nevýhodou je, že na stránky internetu se umísťují informace jak boje proti drogám a jejich neblahému účinku na lidský organismus, tak ale i návody na pěstování a výrobu různých drog.

Jako poslední je zde zastoupena televize, která zabírá ve výše uvedeném grafu celých 11 % odpovědí dotázaných respondentů. U obou výše uvedených médií je třeba

uvést, že se jedná o prostředky, které obrovským způsobem ovlivňují všechny věkové kategorie a generace. Je jedno, jestli se jedná o internet nebo o televizi. V obou případech zde může uživatel dostat jak pozitivní informace, tak také negativní.³¹

4.4 Souhrn

Z výzkumu mezi žáky druhého stupně základní školy ve věku mezi 13-16 lety vyplývá, že tito žáci sedmých a osmých tříd mají zkušenosti s drogami. Tímto se autorovi diplomové práce potvrdilo, že ve výše uvedených grafech převládá chlapecká část nad dívčí. Že největší zastoupení je dětí ve věku 15 let, a převažuje zde osmá třída základní školy. Dále bylo zjištěno, že větší část nemá dosud žádný kontakt s drogou, což je pozitivní. Bohužel druhá část ano, kdy největší podíl na kontaktu s drogou má droga marihuana – konopí, která se většinou kupuje jako marihuanová cigareta (tzv. joint či špek). Ke konzumaci této drogy vede respondenty spíše zvědavost z účinků, které konopí přináší. Jako druhá nejvíce zastoupená skupina odpovídali respondenti, že užíli drogu z nudy, což je hrozné z důvodu nevyužití jejich volného času, např. sportem apod. Drogy respondentům dle jejich vyjádření přinášejí zábavu, ale také nevolnosti. Při dotazu, jaká rizika přináší užívání drog, respondenti v největším zastoupení uvedli, že se nejvíce obávají poškození vnitřních orgánů těla, především srdce, ledvin, jater a mozku. Pozitivní zjištění je, že více jak tři čtvrtiny těchto respondentů, plných 77 %, je zásadně proti legalizaci drog, a to bez výjimek. Skoro polovina respondentů uvedla, že se nejvíce o rizicích drog dozvěděla z přednášek od Policie ČR. O to horší zjištění je to, že pouhé 4 % respondentů se o nebezpečí drog dozvídá od svých rodičů doma. Především právě rodiče by měli se svými dětmi mluvit o nebezpečí drog, o dopadech na lidský organismus, na člověka samotného, na jeho sociální a ekonomický vývoj. Jedná se přece o budoucnost našich dětí.

³¹ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

4.5 Vyhodnocení - druhá skupina dotazovaných respondentů

Druhou skupinu respondentů tvoří studenti středních škol v Karlovarském kraji, kterým byl dotazník předložen po samotné přednášce o problematice drog a drogové závislosti, a s tím spojených sociálních dopadů na uživatele těchto zakázaných látek. Dotazník byl předložen v průběhu školního roku 2014-2015. Zúčastnilo se jej celkem 40 studentů ze čtvrtého ročníku střední školy ve věku 18-20 let. Tento dotazník byl osobně představen autorem práce.

Hlavním záměrem dotazníku je určit postoje žáků především na tyto otázky:

- 1) Pohlaví: zda se jedná o muže, či ženu.
- 2) Věk respondenta.
- 3) Zda je žákem základní, nebo střední školy.
- 4) Zda měl tento žák někdy zkušenost s nějakou drogou.
- 5) Jestliže ano, kterou z uvedených drog vyzkoušel – následuje výčet nejvíce zastoupených drog v ČR:
 - marihuana
 - pervitin
 - heroin
 - kokain
 - extáze
 - crack
 - LSD – trip, houbičky a jiné halucinogeny
 - těkavé látky, jako např. toulén, éter, ředidla, rozpouštědla apod.
 - barbituráty, či jiné léky, jako např. sedativa, nebo jiné tišící prostředky apod.
 - jiné látky – zde nastává otevřená možnost odpovědi na jinou drogu, která není výše uvedena
- 6) Kolikrát tuto výše uvedenou drogu, kterou jste zaškrtn(a) užíváte, a v jakém množství?

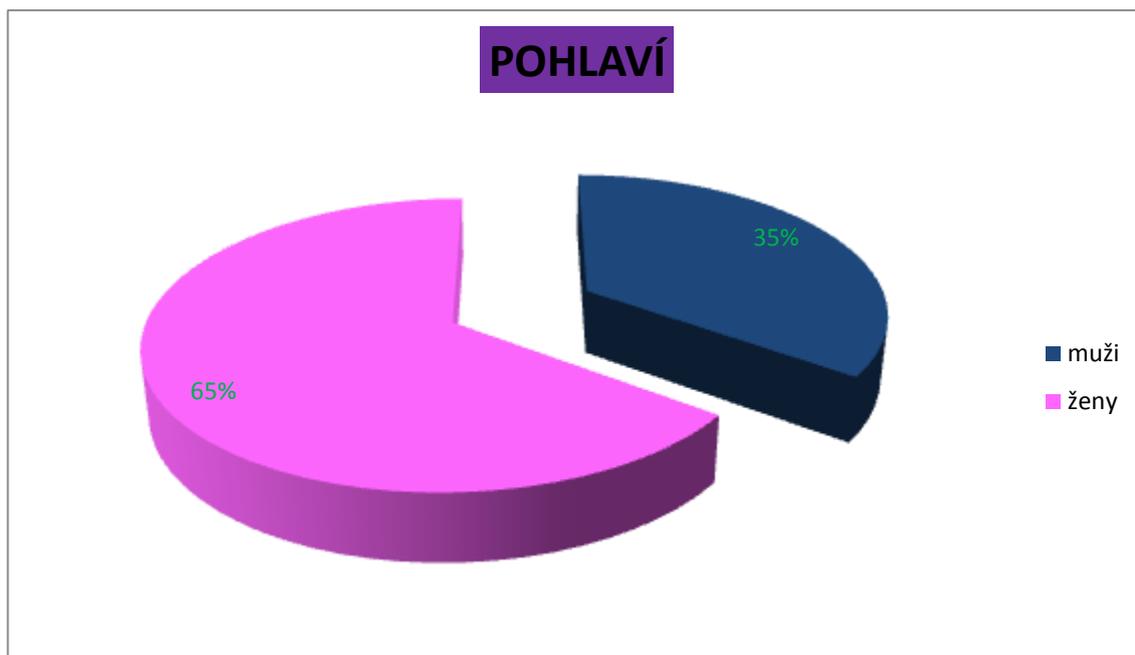
Uveďte prosím množství v kusech, gramech, nebo v jiném množstevním složení.
- 7) Drogu užíváte protože:
 - se nudím
 - chci být IN před ostatními spolužáky a kamarády

- nevím, jak ven z této situace
 - jsem závislý(á)
 - jiný důvod – jaký – zde také nastává možnost otevřené odpovědi na jiný důvod užívání drogy
- 8) Jaké prožitky máte z užívání drog, popř. pocity, stavy apod.?**
- 9) Jste si vědom (a) rizik, která sebou drogy přinášejí? Jakých?**
- 10) Měla by se některá z výše uvedených drog legalizovat? Jaká a proč?**
- 11) O nebezpečí užívání a experimentů s drogami jste se nejvíce dozvěděl (a) z:**
- ve škole
 - z internetu
 - z televize
 - od rodičů
 - z dnešní přednášky
 - z jiného zdroje, uveďte jakého

Vyhodnocení

Výzkum byl proveden v průběhu školního kalendářního roku 2013-2014 na střední škole v Karlovarském kraji. Z této školy bylo osloveno celkem 40 studentů. Respondenti se uvedeného výzkumu zúčastnili dobrovolně a sami projevovali ochotu dotazník vyplnit. Mezi dotazovanými skupinami mají největší zastoupení věkové skupiny 18-20 let. Tito studenti byli vstřícní a ochotní k vyplnění dotazníků. Všichni respondenti, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, jsou studenti se základním vzděláním (100 %), jelikož z dotazovaných respondentů ještě nikdo středoškolského vzdělání nedosáhl.

graf č. 2/1 – otázka č. 1 – Pohlaví: muž – žena

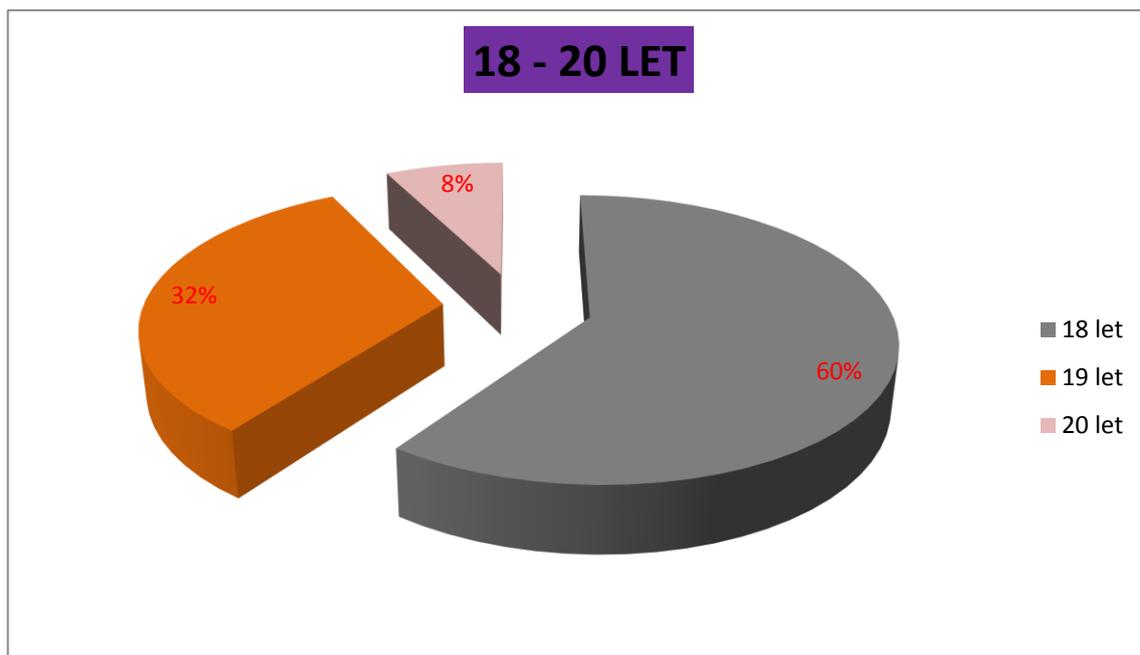
Otázka č. 1: Pohlaví respondenta:

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že se jedná o zastoupení, kdy zde převažují dívky v počtu 65 %.

Druhou skupinou dotazovaných respondentů tvoří chlapci v počtu 35 %. Z tohoto počtu se jedná o chlapce a dívky ve věku 18, 19 a 20 let.³²

³² Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/2 – otázka č. 2 – Věk respondenta

Otázka č. 2: Věk respondenta:

Na tomto grafu je znázorněn věk respondentů, kteří na dotazník odpovídali.

Z tohoto výše uvedeného grafu vyplývá, že největší zastoupení je respondentů ve věku 18 let, a to 60 %.

Druhou největší skupinou jsou respondenti, kteří v době vyplňování dotazníku dosáhli věku 19 let, jedná se o 32 % dotazovaných.

Třetí skupinu osob tvoří žáci, kterým v době vyplňování dotazníku bylo 20 let, a to 8 % respondentů.³³

³³ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/3 – otázka č. 3 – Jakou třídu střední školy respondent navštěvuje

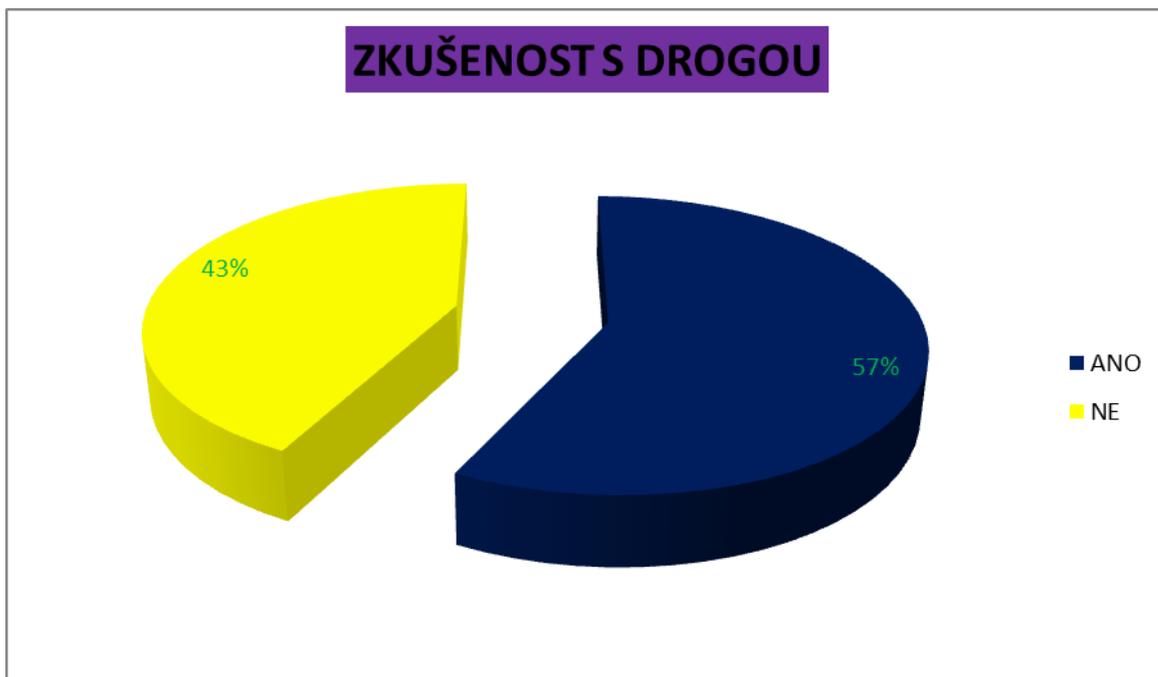
Otázka č. 3: Jsem žákem 1, 2, 3, nebo 4 ročníku střední školy:

V tomto případě nám graf znázorňuje procentuální zastoupení pouze jedné skupiny studentů střední školy, kdy se jedná o žáky ze čtvrtého ročníku v počtu 100 %.

Tohoto dotazníku se neúčastnili studenti střední školy, kteří by zastupovali první, druhý, nebo třetí ročník z důvodu organizace přednášek školou a kapacitě žáků.³⁴

³⁴ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/4 – otázka č. 4 – Měl(a) jste někdy nějakou zkušenost s drogou?

Otázka č. 4: Měl(a) jste někdy nějakou zkušenost s drogou?

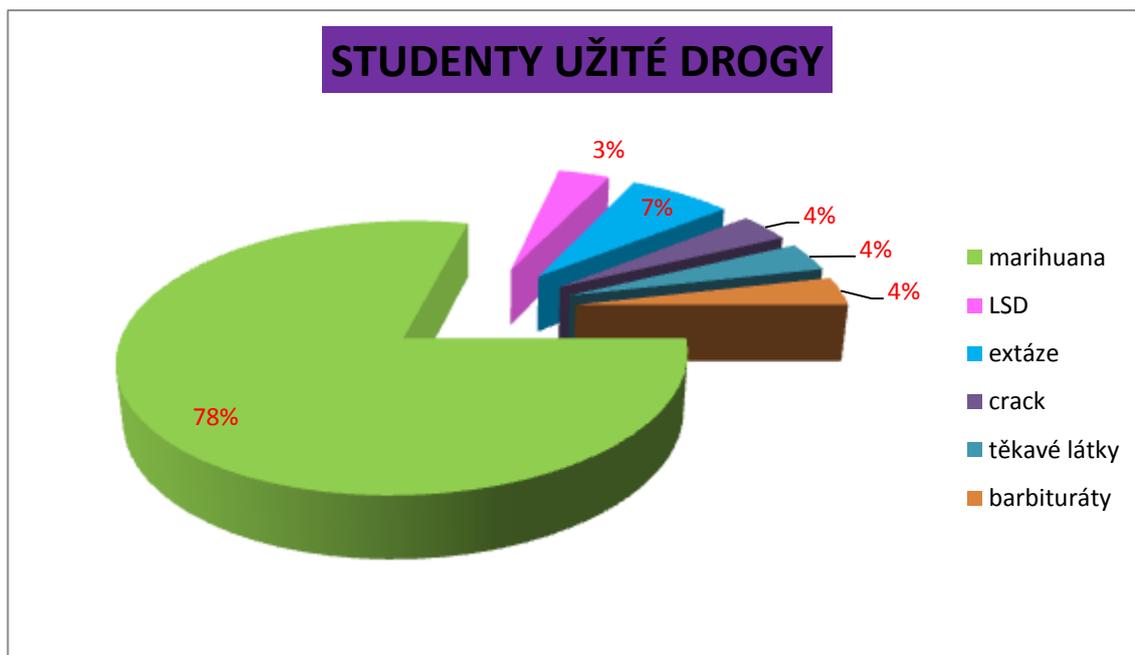
V tomto grafu je znázorněno, že plných 43 % dotazovaných respondentů čtvrtého ročníku střední školy ještě nemělo kontakt s jakoukoli drogou, což je pozitivní informace.

Co je však znepokojující je to, že plných 57 % dotazovaných respondentů, ve věku 18 – 20 let mělo kontakt s drogami.

Jedná se o nadpoloviční většinu respondentů, kteří drogy zkoušeli, nebo zkouší a experimentují s omamnými a psychotropními látkami!³⁵

³⁵ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/5 – otázka č. 5 – Kterou z uvedených drog jste vyzkoušel(a)?

Otázka č. 5: Kterou z uvedených drog jste vyzkoušel(a): U této otázky následuje výčet nejvíce zastoupených a dostupných drog v České republice, kdy se jedná o:

- marihuanu, pervitin, heroin, kokain, extáze, crack, LSD – trip, houbičky a jiné halucinogeny, těkavé látky, jako např. toulén, éter, ředidla, rozpouštědla, apod., barbituráty, či jiné léky, jako např. sedativa, nebo jiné tisíce prostředky apod., jiné látky – zde nastává otevřená možnost odpovědi na jinou drogu, která není výše uvedena.

Na tuto otázku odpovědělo pouze 23 dotazovaných respondentů z celkového počtu 40 respondentů. Zbýlých 17 respondentů se k této otázce nevyjádřilo.

Ve výše uvedeném grafu je znázorněno, že plných 78 % dotazovaných respondentů již vyzkoušelo drogu marihuana.

V 7 % grafu je uvedeno, že respondenti vyzkoušeli drogu extázi, což je taneční droga, při které konzument nepocítuje únavu, je plný energie, ale na druhou stranu je silně dehydratovaný.

Jako třetí skupinu tvoří tři skupiny respondentů, kteří jsou zastoupeni v 7 % dotazovaných, kdy tito uvedli, že vyzkoušeli drogy crack, barbituráty a těkavé látky. Zde se jedná o drogy, kdy podávání barbiturátů je pouze na lékařský předpis, tedy konzumenti užívají léky nezákonně. Crack je nebezpečný, je návykovější než kokain, a má také jiné účinky než kokain, který se řadí mezi tvrdé stimulační drogy. Těkavé látky

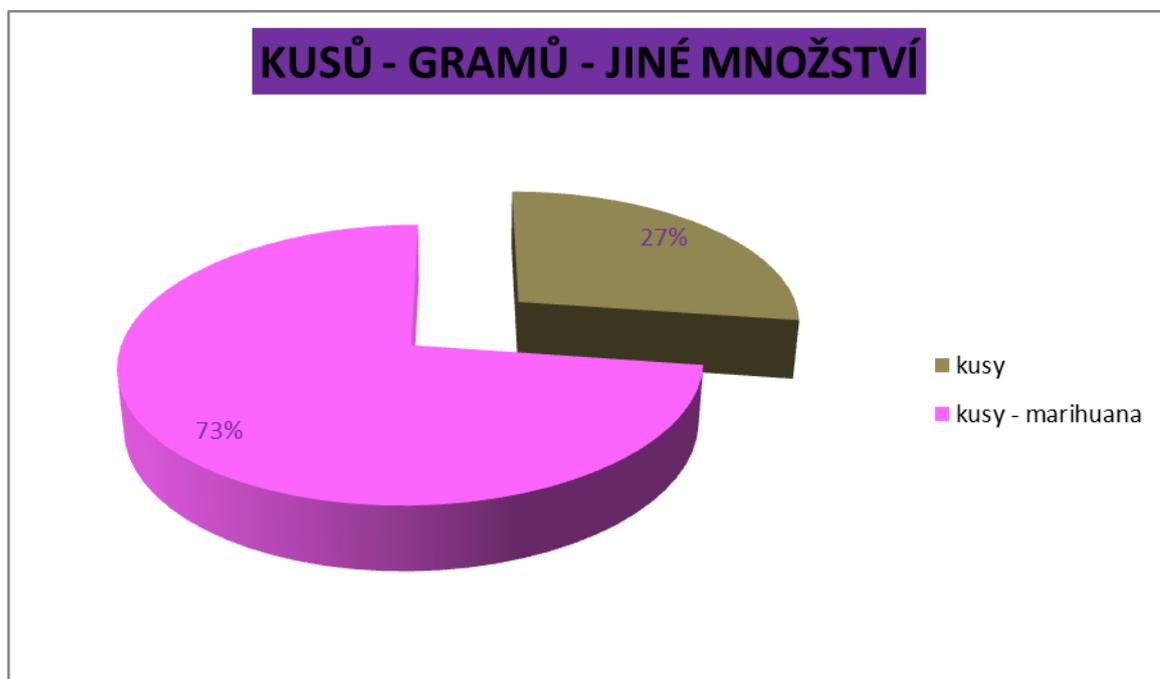
jsou látky, které se většinou inhalují volně z nějakého kusu hadru nebo kapesníku, nebo také jako plyn ze zapalovače. Těmto lidem se také jinak říká „čičači“. Tyto látky silně leptají sliznici a jícen a dále také velmi silně působí na psychiku člověka.

Jako poslední skupina je zde zastoupena droga LSD, a to ve 3 %.

Pokud se jedná o závažnost užitých drog, tak lze uvést, že marihuana a LSD neblaze působí na lidský organismus, pokud se v případě marihuany nejedná o používání produktu jako léku. LSD, crack, extáze, těkavé látky a barbituráty, jsou drogy už velmi nebezpečné pro takto mladé lidi, kteří si pomalu zahrávají s návykem na těchto látkách a se svým zdravím.³⁶

³⁶ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/6 – otázka č. 6 – Kolikrát tuto výše uvedenou drogu, kterou jste zaškrtl(a) užíváte měsíčně, a v jakém množství? Uveďte prosím množství v kusech, gramech, nebo v jiném množství.

Otázka č. 6: Kolikrát tuto výše uvedenou drogu, kterou jste zaškrtl(a), užíváte měsíčně, a v jakém množství? Uveďte prosím množství: v kusech, gramech, jiné množství.

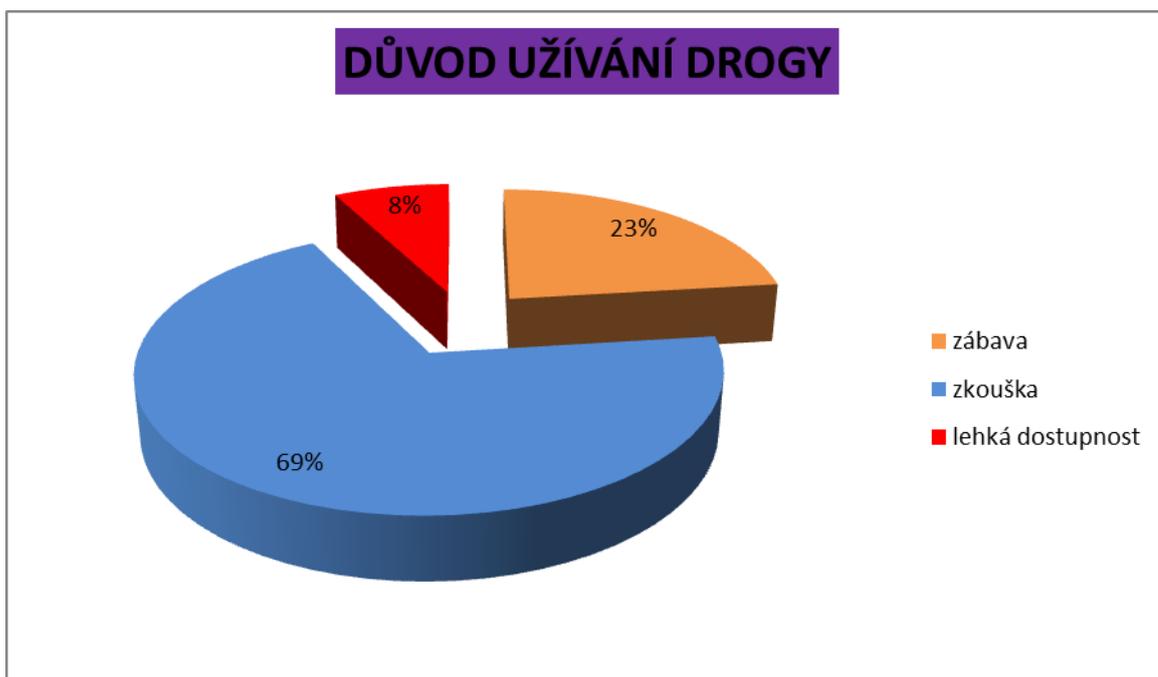
Na tuto otázku odpovědělo také pouze 23 respondentů z celkového počtu dotazovaných.

Zde je znázorněn graf, ve kterém je vidět, že v 73 % odpovědí je uvedeno, že se jedná převážně o kusy, kdy respondenti uvedli, že se jedná o drogu marihuana, která se dá také shánět na gramy, ale zde respondenti uvedli, že se jedná o cigarety drogy marihuana, tedy o tzv. jointy.

U drog jako extáze nebo barbituráty se jedná také o kusy, a to v podobě léků. Zde je zastoupeno 27 % dotazovaných respondentů.³⁷

³⁷Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/7 – otázka č. 7 – Drogu užíváte, protože:

Otázka č. 7: Drogu užíváte, protože: se nudím, chci být IN před ostatními spolužáky a kamarády, nevím, jak z této situace ven, jsem závislý, jiný důvod – zde nastává otevřená možnost odpovědi na jiný důvod užívání drogy.

Na tuto otázku odpovědělo také pouze 23 respondentů z celkového počtu dotazovaných.

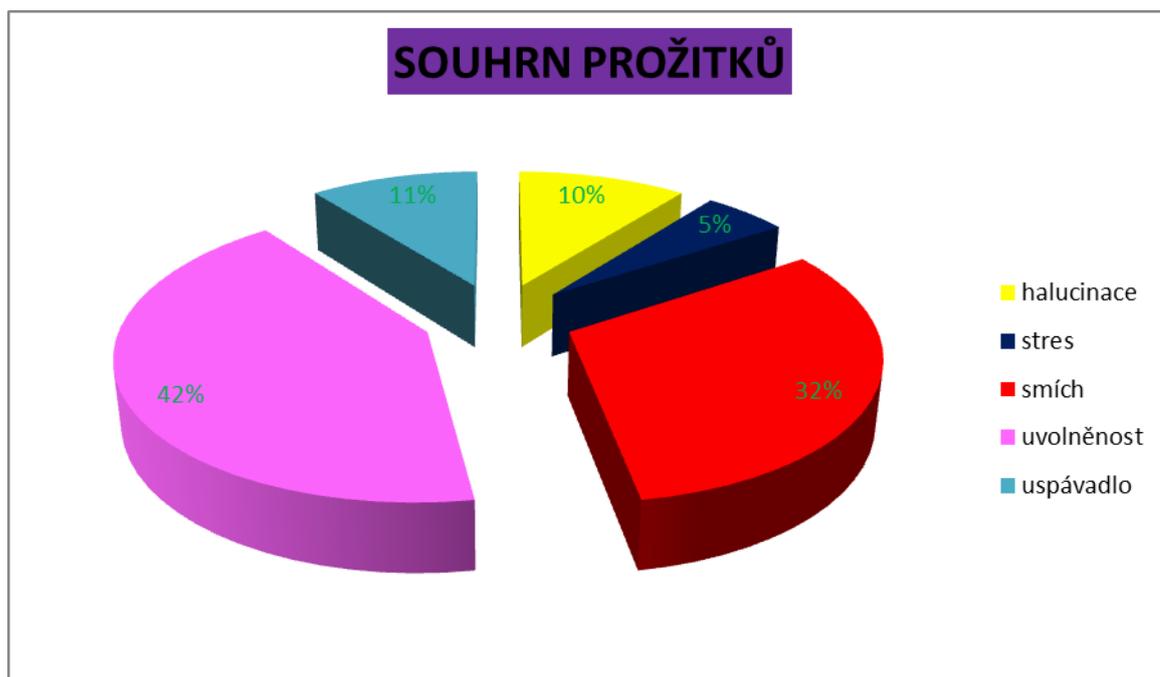
Jak uvádí výše uvedený graf, tak 69 % dotazovaných respondentů uvedlo, že drogu užilo proto, že to chtěli vyzkoušet, ze zvědavosti, apod. Zde v tomto případě by se dalo mluvit u respondentů jako o experimentování s drogou.

23 % respondentů uvedlo, že drogu užili jako zábavu, odreagování, dočasné vypnutí od starostí.

Jako třetí skupinu označenou v grafu lze uvést respondenty, kterých je zastoupeno 8 %, kdy tito uvedli, že drogu užili kvůli její snadné dostupnosti.³⁸

³⁸ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/8 – otázka č. 8 – Jaké prožitky máte z užívání drog?

Otázka č. 8: Jaké prožitky máte z užívání drog, popř. pocity, stavy apod.:

Na tuto otázku odpovědělo také pouze 23 respondentů z celkového počtu dotazovaných.

U této otázky bylo zodpovězeno více odpovědí. Většinou se jednalo o odpovědi, jako např. veselost – sranda – radost, kdy zadavatel tohoto dotazníku tyto odpovědi zařadil pod sektor „smích“.

42 % respondentů uvedlo, že drogu užívají pro pocit uvolnění. Jedná se nejspíše o uvolnění z každodenních starostí ze školy, rodiny, povinností, ale třeba i od partnera.

Druhá skupina v počtu 32 % uvedla, že drogy užívají kvůli smíchu, zábavě a radosti.

Jako třetí s počtem 11 % respondenti uvedli, že jsou pro ně drogy dobrým uspávacím, což je hrozné vzhledem k tomu, že by večer měli být unaveni z každodenních povinností ze školy, sportu apod.

Čtvrtou skupinou respondentů v počtu 10 % je v grafu uvedeno, že z užitých drog měli halucinace, což by se mohlo jednat o LSD, popř. marihuanu, nebo houbičky lysohlávky.

Pátou a poslední skupinou je 5 % zastoupení, kdy je zde uvedeno, že droga na uživatele působila stresově.³⁹

³⁹ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/9 – otázka č. 9 – Jste si vědom(a) rizik, která sebou drogy přináší?

Otázka č. 9: Jste si vědom(a) rizik, která sebou drogy přináší? Jakých?

Na tuto výše položenou otázku odpovídalo 33 respondentů z celkového počtu.

Respondenti v počtu 52 % uvedli, že si jsou vědomi rizik, které sebou přináší konzumace drog, ale konkrétně se blíže nevyjádřily.

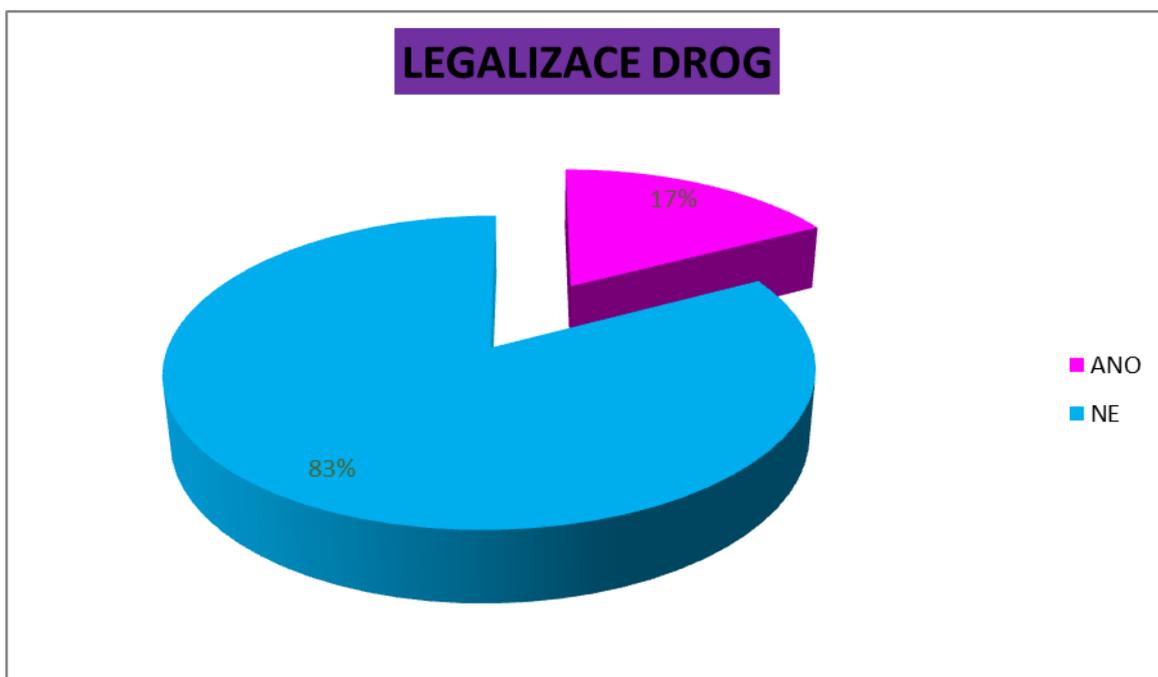
30 % dotazovaných respondentů uvedlo, že by se bálo při užívání závislosti na drogách, což jim bylo předem v přednášce zodpovězeno, že o závislost jde v případech, kdy uživatel konzumuje drogy, jako např. pervitin, heroin, kokain apod., a kdy se dávky postupně zvyšují, a zkracuje se poslední doba užití této drogy.

12 % respondentů uvedlo, že si naopak nejsou vědomi žádných rizik.

Dvě skupiny respondentů v počtu 3% uvedlo, že braním drog se poškozuje zdraví a může také nastat smrt.⁴⁰

⁴⁰ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/10 – otázka č. 10 – Měla by se některá z drog legalizovat? Jaká?

Otázka č. 10: Měla by se některá z výše uvedených drog legalizovat? Jaká a proč?

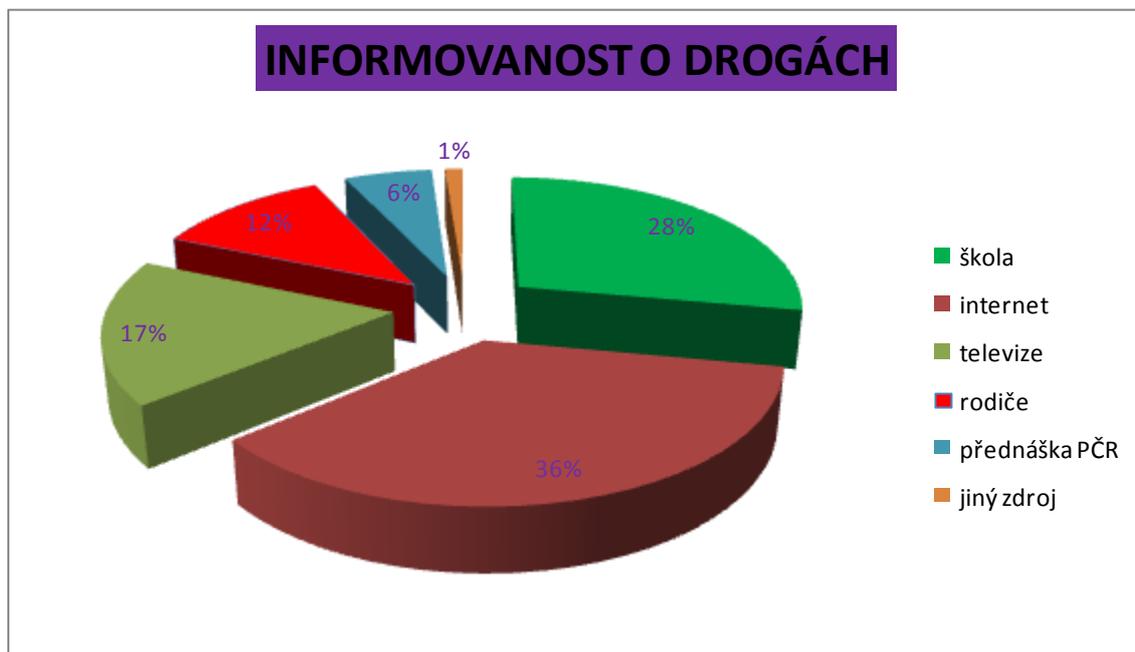
Na tuto otázku odpovědělo 29 respondentů z celkového počtu.

Pozitivně odpovědělo celých 17 % dotazovaných respondentů s tím, že by se měla legalizovat droga marihuana, a to z důvodu, že by se mohla využít k léčebným účelům pro nemocné.

Co je ale pozitivnější, je to, že celých 83 % dotázaných respondentů uvedlo, že by se žádná z drog, které byly výše uvedeny, nebo které jsou v České republice dostupné neměli nikdy legalizovat. Také zde byla odpověď, že zakázané ovoce nejvíc chutná.⁴¹

⁴¹ Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

graf č. 2/11 – otázka č. 11 – O nebezpečí užívání a experimentů s drogami jste se nejvíce dozvěděl(a) z:

Otázka č. 11: O nebezpečí užívání a experimentů s drogami jste se nejvíce dozvěděl z:

Jako první je zde v 36 % uvedena odpověď, že nejvíce se studenti dověděli o drogách z internetu. Na veřejných internetových stránkách jsou dobré informace o zneužívání drog, ale také informace typu, jak drogu vyrobit, jaké prekurzory je třeba použít apod. Internet je v tomto případě taková dvousečná záležitost.

Druhá skupina studentů v počtu 28 % odpověděla, že o drogách ví převážně ze školy, což je velmi pozitivní zpráva.

V počtu 17 % odpovídali respondenti, že se o nebezpečí drog informovali prostřednictvím televize.

Rodiče dle respondentů zastávají čtvrté místo v počtu 12 %, což není dobrý výsledek. Zde by se měli právě rodiče více zapojovat a mluvit o návykových látkách se svými dětmi a o rizicích, které z toho plynou.

Ale ani pro Policii ČR není páté místo moc dobré. Zde je přednáška zastoupena v počtu 6 % z celkového počtu dotazovaných. Z rozhovoru se studenty bylo jasné, že o drogách ví své, což o tomto vypovídají také užití drogy těmito studenty.

S jednoprocentním zastoupením je zde uveden jiný zdroj, kdy v tomto případě se jedná o přátele z blízkého okolí.⁴²

4.6 Souhrn

Z výzkumu mezi studenty střední školy ve věku mezi 18-20 lety vyplývá, že tito studenti mají bohatší zkušenosti s drogami než žáci základních škol. Tímto bylo potvrzeno, že ve výše uvedených grafech převládají děvčata nad chlapci, což je zarážející a největší zastoupení má mládež ve věku 18 let. Dále bylo zjištěno, že větší část z celkově oslovených 40 respondentů má zkušenosti s drogou, což je velmi negativní. Největší podíl na kontaktu s drogou má droga marihuana – konopí, které se většinou kupuje jako marihuanová cigareta zvaná jako (joint či špek). Ke konzumaci této drogy vede respondenty spíše zvědavost z účinků, které konopí přináší. Dále se jedná o pervitin, crack, extázi a barbituráty. Důvodem užívání drog je nejčastěji uváděna zvědavost – zkouška, poté zábava a v neposlední řadě je jako důvod uvedena lehká dostupnost těchto drog, což je samozřejmě špatné. Drogy respondentům dle jejich vyjádření přinášejí zábavu, smích, ale také jim např. slouží jako uspávací prostředek. Při dotazu, jaká rizika přináší užívání drog, respondenti v největším zastoupení uvedli, že si rizik jsou vědomi, ale blíže se nevyjádřili. Nejvíce se ale dotazovaní bojí závislosti na těchto látkách, které sebou bezesporu drogy přinášejí. Pozitivním zjištěním je to, že celých 88 % dotazovaných respondentů jsou proti legalizaci drog. Také zde bylo zodpovězeno, že „zakázané ovoce nejvíce chutná“. Celých 36 % respondentů uvedlo, že se nejvíce o drogách dozvěděli z veřejné sítě internet. Poté následuje škola a televize. Přednáška Policie ČR je na předposledním místě.

V tomto výše uvedeném dotazníkovém šetření se autorovi diplomové práce potvrdilo, že je zcela nezbytné a potřebné, aby Policie ČR pořádala pro základní a střední školy tyto přednášky o drogách, aby působila preventivně na školách, ale i mimo ně. Dále aby bylo s dětmi více hovořeno o drogové problematice nejen z řad policie, ale i ze strany škol a rodičů.

⁴² Zdroj: vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

4.7 Souhrnné vyhodnocení obou skupin navzájem

Jestliže porovnáme obě dvě výše uvedené skupiny respondentů, tak zjistíme, že při porovnání těchto dvou skupin jsou chlapci nižšího věku dál, než dívky vyššího věku v kontaktu s drogami. Dále zjistíme, že v kontaktu s drogami je v hodnocení střední škola horší oproti základní škole. Dále je také patrné, že největší zastoupení drogy má u této mládeže droga konopí. Ta je mezi nimi nejoblíbenější drogou, a také nejdostupnější na trhu.

Důvody užívání drog těmito školou povinnými dětmi jsou také téměř stejné. Jedná se především o zvědavost, zábavu, lehkou dostupnost a téměř toto vše pramení z nudy. Největší strach z užívání drog panuje mezi mládeží z důvodu poškození vnitřních orgánů, tedy strach o své zdraví a poté ze závislosti na těchto drogách.

Pozitivním zjištěním u obou výše uvedených skupin je to, že v obou skupinách více jak $\frac{3}{4}$ dotazovaných respondentů je zásadně proti legalizaci drog. Na tomto se obě skupiny shodly téměř ve stejném počtu, kdy toto lze vyčíslit na 77 % a více.

Žáci základní školy se o drogách nejvíce dozvěděli z přednášek od Policie České republiky, kdežto studenti střední školy se nejvíce dle jejich vyjádření dozvěděli z veřejné sítě internet. Dobré zjištění je i to, že v oblasti prevence proti drogám také dobře fungují i školy, které působí na žáky preventivně i bez pomoci Policie ČR.

Horším zjištěním je ale to, že na tyto dospívající žáky a studenty velmi málo působí jejich rodiče. Možná je to i tím, že ani sami rodiče nemají o problematice drog takové znalosti, kterými by mohli své děti od drog odradit, nebo jim tento závažný problém dostatečně vysvětlit.

ZÁVĚR

Jak již bylo zmíněno v úvodu této diplomové práce, cílem bylo zjistit, zda děti na základních a studenti na středních školách užívají drogy, které jsou bohužel v naší republice dostupné. Dále bylo cílem zjistit, jaké mají tito žáci a studenti vědomí o nebezpečí užívání drog a o rizicích s tímto jednáním spojených. V neposlední řadě bylo také nutno poukázat na sociální dopady těch mladých lidí, kteří s drogami experimentují, nebo jsou již uživateli drog.

Samotné téma diplomové práce je velice široké a má velký záběr v oblasti rizik experimentování s drogami a zakázanými látkami především u naší dospívající mládeže. Téma drogy má velice široký záběr a není v této práci možné obsáhnout všechny aspekty tohoto rizikového chování. Při zjišťování všech potřebných informací k této diplomové práci bylo nutné si prohloubit ještě více znalosti o drogách jako takových, o rizicích s drogami spojených a také o sociálních dopadech, kdy tito uživatelé drog jsou většinou okolím odsunuti na samý okraj společnosti.

Ještě je zde nutné uvést, že tato problematika je natolik vážná, že v roce 2013 - 2014 byla problematika drogové scény v České republice řešena jako úkol číslo jedna na projednávání vlády ČR. Je zde také zapotřebí uvést, že ministr vnitra současné vlády uvolňuje nemalé množství finančních prostředků právě pro boj s drogovou kriminalitou. Co se týká Karlovarského kraje, tak Policie ČR pracuje jak v tomto kraji, tak ale i mimo území ČR, a to konkrétně ve spolupráci s německými kolegy, kdy velký problém zde jsou příhraniční tržnice, které provozují osoby vietnamské národnosti a páchají zde rozsáhlou trestnou činnost v oblasti výroby a distribuce drog jak na českém území, tak i na německé straně. Zde je spolupráce mezi orgány činnými v trestním řízení na velmi dobré úrovni a je zde velice dobře nakročeno k potírání této trestné činnosti.

Pokud jde o žáky a studenty základních a středních škol v Karlovarském kraji, tak jak je v diplomové práci uvedeno, bylo s těmito provedeno dotazníkové šetření v rámci přednášek o drogách. Jestli zde v tomto šetření respondenti uváděli odpovědi dle pravdy, to nelze posoudit, ale ze zjištění je patrné, že těmito odpověďmi byly potvrzeny domněnky spojené s užíváním drog na těchto výše uvedených školách. Zjištění bylo překvapující a alarmující zároveň. Informovanost o drogách na základních

a středních školách je dostačující, ale chce to vytrvat a žákům a studentům toto nebezpečí tzv. vrýt do paměti, aby se vyvarovali kontaktu s drogou.

Také je v této práci uvedeno základní rozdělení drog, jejich působení, rizika, závislost a výňatek z trestního zákoníku, jež stíhá osoby zainteresované do drogové kriminality.

Do diplomové práce byly zakomponovány fotografické přílohy obrázků drog nejčastěji zneužívaných v ČR a dále bylo použito odborné literatury a zákonů platných na území České republiky.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BARNARD, Marina. Drogová závislost a rodina. Vyd. 1. Překlad Jiří Bareš. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2011, 202 s. ISBN 978-807-3873-868, str 30, 31, 32

BARNARD, Marina. Drogová závislost a rodina. Vyd. 1. Překlad Jiří Bareš. Praha: Stanislav Juhaňák - Triton, 2011, 202 s. ISBN 978-807-3873-868, str. 98, 99

Buletin Národní protidrogové centrály [online].[cit.2015-02-14][vid.2015-02-14] ISBN 1211-8834.Kuchař,M.:Mephedron, droga roku 2010, str. 25,27,28 „Buletin National Drug Headquartes.2010, str. 3,36,37

BULLETIN 2/1997, L S D, Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála - MIOVSKÝ, Michal. LSD a jiné halucinogeny. Boskovice: Albert, 1996, 107 s., [4] s. obr. příloh. ISBN 80-858-3435-9, str. 9,10

MIOVSKÝ, Michal. Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium. 1. Vyd. Praha: Grada, 2008, 533 s. ISBN 978-80-247- 0865- 2

SOBOTKOVÁ, Veronika. Rizikové a antisociální chování v adolescenci. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014, 147 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4740-423, str 47, 85

SVOBODA, Mojmir, Eva ČEŠKOVÁ a Hana KUČEROVÁ. *Psychopatologie a psychiatrie: pro psychology a speciální pedagogy*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2012, 317 s. ISBN 978-8026-202-165, str. 159-161

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xvi, 1450 s. Velké komentáře. ISBN 978-807-4004-285, str. 2860 – 2917

ŠEJVL, [editor Jaroslav a Autoři publikace Lenka Endrödiiová ... et]. AL]. *Testování dětí a mladistvých ve školách a školských zařízeních při podezření z užití návykové látky: manuál vhodného postupu*. Vyd.1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-807-4780-240, str. 17

Seznam použitých internetových zdrojů

Encyklopedie psychotropních rostlin. Droga. [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.biotox.cz/enpsyro/pj3opoj.html#Droga>

Mezinárodní standardy prevence užívání drog. Drogová situace. [online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: http://www.drogy-info.cz/index.php/publikace/navykov_e_latky/monografie, ISBN: 978-80-7440-097- 1, str. 23

Národní protidrogová centrála. Návykové látky. [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

Národní protidrogová centrála. Rady rodičům. [online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skv-prevence-rady-rodicum>

Policie ČR. Konopí.[online][vid.2015-02-4]. Dostupnéz: <http://www.policie.cz /clanek/narodni-protidrogova-centrala-skv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>

Policie ČR. Prevence. [online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-873871.aspx?q=Y2hudW09OQ%3d%3d>

Policie ČR. Projekt správným směrem. [online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://www.policie.cz/clanek/o-projektu.aspx>

Webnode. cz. Kokain. [online] [vid. 2015-02-14]. Dostupný z: <http://exitrc.webnode.cz/druhy- drog/kokain/>

Wikipedia.cz.Droga.[online][vid. 2015-02-14]. Dostupný z:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Droga>

Seznam ostatních zdrojů

vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na střední škole v Karlovarském kraji.

vlastní šetření autora diplomové práce – dotazník předložený respondentům na základní škole v Karlovarském kraji.

SEZNAM HOVOROVÝCH A SLANGOVÝCH NÁZVŮ DROG

PIKO, KRYSTAL - (KRYSTAL - slangově používáno občany VSR) - **PERVITIN**

TRÁVA, ŠPEK, JOINT – **MARIHUANA**

HERÁK – **HEROIN**

BUCHNA – **INJEKČNÍ STRÍKAČKA**

GESO – **JEDEN GRAM DROGY**

SPEED – **SMĚS HEROINU S PERVITINEM V POMĚRU VĚTŠINOU 1:1**

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Droga marihuana	16
Obrázek 2: Droga pervitin	19
Obrázek 3: Droga heroin.....	22
Obrázek 4: Droga kokain	25
Obrázek 5: Droga LSD	28
Obrázek 6: Logo expozice stálé výstavy boje policie proti drogám.....	37

Seznam grafů – základní škola

Graf 1/1: Pohlaví respondenta	49
Graf 1/2: Věk respondenta.....	50
Graf 1/3: Je-li žákem základní, nebo střední školy, jaké třídy	51
Graf 1/4: Zkušenost s drogou.....	52
Graf 1/5: Jakou z výčtu uvedených drog vyzkoušel	53
Graf 1/6: Kolikrát a v jakém množství drogu vyzkoušel, nebo užívá	55
Graf 1/7: Důvod užívání drogy	56
Graf 1/8: Jaké prožitky z užívání pocituje	58
Graf 1/9: Vědomí o rizicích z užívání drog	60
Graf 1/10: Legalizace drog	62
Graf 1/11: Informovanost o nebezpečí z užívání drog	63

Seznam grafů – střední škola

Graf 2/1: Pohlaví respondenta	67
Graf 2/2: Věk respondenta.....	68
Graf 2/3: Je-li žákem základní, nebo střední školy, jaké třídy	69
Graf 2/4: Zkušenost s drogou.....	70
Graf 2/5: Jakou z výčtu uvedených drog vyzkoušel	71
Graf 2/6: Kolikrát a v jakém množství drogu vyzkoušel, nebo užívá	73
Graf 2/7: Důvod užívání drogy	74

Graf 2/8: Jaké prožitky z užívání pocítuje	75
Graf 2/9: Vědomí o rizikách z užívání drog	77
Graf 2/10: Legalizace drog	78
Graf 2/11: Informovanost o nebezpečí z užívání drog	79

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník pro základní a střední školy..... I, II

PŘÍLOHY

Příloha A – dotazník pro základní a střední školy v Karlovarském kraji

Dotazník zaměřený k průzkumu užívání návykových látek (drog) na základních a středních školách v Karlovarském kraji.

Tento dotazník slouží jako poklad k průzkumu k diplomové práci nazvané: „**Vliv drog na školní mládež, prevence a sociální dopady**“.

Otázka č. 1: Pohlaví: muž – žena (zakroužkujte správnou odpověď).

Otázka č. 2: Váš věk:

Otázka č. 3: Jsem žákem třídy... základní – střední ... školy, (zakroužkujte správnou odpověď).

Otázka č. 4: Měl(a) jste někdy nějakou zkušenost s drogou? ano – ne.

Otázka č. 5: Kterou z uvedených drog jste vyzkoušel(a):

- a) marihuanu,
- b) pervitin,
- c) heroin,
- d) kokain,
- e) extáze,
- f) crack,
- g) LSD – trip, houbičky a jiné halucinogeny,
- h) těkavé látky, jako např: toulén apod.,
- ch) barbituráty, či jiné léky, jako např: sedativa, nebo jiné tišící prostředky apod.,
- i) jiné látky – napište jaké.....

Otázka č. 6: Kolikrát tuto výše uvedenou drogu, kterou jste zaškrtnl(a) užíváte měsíčně a v jakém množství? Uveďte prosím množství v gramech.

Kolikrát..... množství.....v gramech.
Kusy.....
Nebo v jiném množství.....

Otázka č. 7: Drogu užíváte protože:

- a) se nudím
- b) chci být IN před ostatními spolužáky a kamarády
- c) nevím, jak ven z této situace
- d) jsem závislý(á)

e) jiný důvod - jaký.....

Otázka č. 8: Jaké prožitky máte z užívání drog, popř: pocity, stavy apod.?

.....
.....

Otázka č. 9: Jste si vědom(a) rizik, která sebou drogy přinášejí? Jakých?

.....
.....

Otázka č. 10: Měla by se některá z výše uvedených drog legalizovat? Jaká a proč.....

.....

Otázka č. 11: O nebezpečí užívání a experimentů s drogami jste se nejvíce dozvěděl (a) z:

- a) ve škole
- b) z internetu
- c) z televize
- d) od rodičů
- e) z dnešní přednášky
- f) jiného zdroje, uveďte jakého.....

Děkuji za Váš čas a ochotu.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Petr Hájek

Obor: Speciální pedagogika

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Vliv drog na školní mládež, prevence a sociální dopady

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 75

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů českých použitých zdrojů: 9

Počet internetových zdrojů: 9

Vedoucí práce: PaedDr. Jan Toman